

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

İ. Aliyev

YENİ AZƏRBAYCAN

26 iyun
2025-ci il,
cümə axşamı
№ 109 (6936)
Qiyməti
60 qəpik

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

Zəfər Ordusunun 5-ci bayramı

➔ Bax səh. 2

8 NOYABR - Zəfərin işığı belə yarandı... Azərbaycan İlham Əliyevi, İlham Əliyev "8 Noyabr"ı seçdi!

➔ Bax səh. 3

Xüsusi tərəqqi modeli...

Prezident İlham Əliyevin respublikanın müxtəlif bölgələrinə səfərləri bir qayda olaraq mühüm yeniliklər, açılışlar və həmin bölgələrin inkişafına daha yüksək sürət verən amillərlə yadda qalır. Dövlətimizin başçısı hər səfər çərçivəsində yeni istehsal müəssisələrinin, iqtisadi və sosial təyinatlı infrastruktur obyektlərinin açılış və təməlqoyma mərasimlərinə qatılaraq regionların inkişafı strategiyasına yeni bir səhifə qazandırır. Bu cəhətdən Prezident İlham Əliyevin regionlara son səfəri də istisnaq təşkil etməyib. Belə ki, böhs olunan səfər çərçivəsində dövlətimizin başçısı Yevlaxda, Goranboyda və Mingəçevirdə bir sıra mühüm tədbirlərə qatılıb.

Regional inkişaf proqramlarının uğurlu icrası

Azərbaycan Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsləri və söyləri sayəsində dünyaya xüsusi bir inkişaf modeli təqdim edir. Bu modelin əsas özəlliyi və üstünlüyü ölkənin bütün bölgələrinin tarazlı şəkildə inkişaf etdirilməsi ilə bağlıdır. Regional inkişafa dair təşəbbüsün özəl tarixi var. 2003-cü ildə ilk dəfə prezident seçkiləri marafonuna qatılan İlham Əliyev böyan etdi ki, dövlət başçısı seçiləcəyi təqdirdə Azərbaycanın regionlarının hərtərəfli inkişafına nail olacaq. Son 20 ildən artıq müddətdə Prezident İlham Əliyev bu vədinə yüksək səviyyədə əməl edib. Respublikamızda Prezident İlham Əliyevin müvafiq fərmanı əsasında 2004-cü ildə regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair ilk Dövlət Proqramı qəbul olunub və beləliklə də uğurlu bir ənənənin əsası qoyulub.

Ölkənin bütün regionlarının hərtərəfli inkişafını hədəfləyən müvafiq Dövlət proqramları dərinədən əsaslandırılmış konseptual sənədlər olmaqla yanaşı, həm də geniş praktiki məzmununa malikdirlər...

➔ Bax səh. 4

➔ Bax səh. 7

**"Qvadelupun dekolonizasiyasına doğru!
Çağırışlar və perspektivlər"**

➔ Bax səh. 5

Azərbaycanın unikal brendi

➔ Bax səh. 5

7 il sonra üz-üzə...

➔ Bax səh. 6

İnkişafın yeni strateji mərhələsi...

"2027-2030-cu illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası" və "Böyük Qayıdışa dair II Dövlət Proqramı"nın hazırlanması ilə bağlı yaradılmış Komissiyaanın ilk iclası keçirilib.

Bu günlərdə Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədovun sədrliyi ilə "2027-2030-cu illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası" və "Böyük Qayıdışa dair II Dövlət Proqramı"nın hazırlanması ilə bağlı yaradılmış Komissiyaanın ilk iclası keçirilib. Nazirlər Kabinetinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, iclasda Baş nazirin müavinləri - işçi qrupların rəhbərləri, hökumət üzvləri və müvafiq qurumların nümayəndələri iştirak ediblər.

Xatırladaq ki, Azərbaycan Prezidentinin 2025-ci il 30 may tarixli 611 nömrəli Sərəncamı ilə "2027-2030-cu illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası"nın və "Böyük Qayıdışa dair II Dövlət Proqramı"nın 9 ay müddətində hazırlanması üçün Nazirlər Kabinetinə tapşırıq verilib. Həmin tapşırığın icrasının təmin edilməsi məqsədilə imzalanmış Nazirlər Kabinetinin 2025-ci il 18 iyun tarixli Sərəncamına əsasən Strategiya və Dövlət Proqramı üzrə layihələrin hazırlanmasında aidiyyəti dövlət orqanlarının fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi üçün Baş nazirin sədrliyi ilə Komissiya yaradılıb və tərkibi təsdiq edilib. Komissiyaanın tərkibində Strategiyanın və Dövlət Proqramının hazırlanması üzrə iki işçi qrup yaradılıb və tərkibi təsdiqlənib, Baş nazirin müavinləri - Şahin Mustafayev və Samir Şərifov işçi qrupların rəhbəri təyin olunub.

Strategiyaanın hazırlanması məqsədilə 9. Böyük Qayıdış Dövlət Proqramı üzrə işə...

➔ Bax səh. 4

➔ Bax səh. 7

➔ Bax səh. 7

Zəfər Ordusunun 5-ci bayramı

Bu gün 44 günlük Vətən müharibəsində ərazi bütövlüyünü, 23 saatlıq lokal xarakterli antiterror tədbirlərində Qarabağda suverenliyini tam təmin etmiş müstəqil Azərbaycanda Silahlı Qüvvələr Günü qeyd olunur. Artıq beş ildir ki, Müzəffər Silahlı Qüvvələrimizin bayramını qalib xalq kimi qeyd edirik və Ordumuzun misilsiz şücaətləri sayəsində qazanılan zəfərlərin qürurunu yaşayırıq.

Hazırda dünyada reallıqlar fərqlidir. İzlənən proseslər onu deməyə əsas verir ki, artıq beynəlxalq təşkilatlar öz missiyalarını yerinə yetirmirlər, hüquqa məhəl qoyulmur, güc mərkəzləri heç nədən çəkinmədən ikili standartlardan çıxış edirlər. Sanki dünya üzrə cəngəllik dövrünə qayıdış baş verir. Belə bir şəraitdə güclü ordu, özünümüdafiə qabiliyyətinin artırılması milli dövlətlər üçün vacib şərt qismində çıxış edir. Azərbaycanın nümunəsində biz həm Ordunun tamam fərqli keyfiyyətlərə malik olmasını, həm də dövlətin Silahlı Qüvvələrin daha da möhkəmlənməsinə davamlı şəkildə diqqət göstərdiyinin şahidi oluruq.

Bütün hərbi əməliyyatlar beynəlxalq humanitar hüquqlara uyğun aparılıb

Qalib Azərbaycan Ordusunun ən mühüm üstün keyfiyyət fərqlərindən biri aparılan bütün hərbi əməliyyatlar zamanı beynəlxalq humanitar hüquqlara tam şəkildə əməl etməsidir. Əvvəla onu deyək ki, Azərbaycan heç vaxt öz qonşularına qarşı ərazi iddiaları irəli sürməyib və bizim qatılmaq məcburiyyətində qaldığımız Birinci və İkinci Qarabağ müharibələri ölkəmiz üçün ədalətli müharibələr idi. Çünki respublikamız təcavüzə məruz qalmışdı, ərazilərimiz işğal edilmişdi. Azərbaycan dövləti və xalqı işğal faktı ilə heç vaxt barışmadı. Biz Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə addım-addım böyük Qələbəyə doğru irəlilədik və istəyimizə üç onillikdən sonra çatdıq.

Bununla belə, ərazilərimizin azad edilməsini qarşıya bir nömrəli vəzifə kimi qoyan Azərbaycan

Ordusu heç vaxt mülki əhalini və infrastrukturunu, yaşayış məntəqələrini, sosial obyektləri hədəf kimi seçməyib. Məlumdur ki, İkinci Qarabağ müharibəsində ağır məğlubiyyət acısı yaşayan Ermənistan hərbi birləşmələri bunun qisasını cəbhə xəttindən uzaqda yerləşən şəhər və kəndlərimizə ağır artilleriya zərbələri endirməklə çıxmağa çalışırdılar. Ermənistan rəhbərliyi Gəncəyə, Bərdəyə, Tərtərə və digər yaşayış məntəqələrinə raketlərin atılması ilə bağlı göstəriş vermişdi. Təəssüf ki, atılan böyük dağıcıdı gücə malik bombalar mülki insanların həyatını itirməsinə, infrastrukturun, yaşayış evlərinin dağılmasına səbəb oldu. Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri isə bütün bunların cavabını döyüş meydanında verdi. Ordumuzun zərbələri o qədər sarsıdıcı oldu ki, cəmi 44 günün tamamında düşmən tama-

milə kapitulyasiyaya məruz qaldı.

Lokal xarakterli antiterror tədbirləri çərçivəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinin ön xətt və dərinlikdə olan mövqeləri və uzunmüddətli atəş nöqtələri, eləcə də döyüş vasitələri və hərbi təyinatlı obyektləri yüksək dəqiqlikli silahların tətbiqi ilə sıradan çıxarıldı. Burada hərbiçilərimizin peşəkarlığını və qəhrəmanlığını xüsusi vurğulamaq lazımdır. Əməliyyat başlamazdan əvvəl bütün hərbi birləşmələrimizə ciddi tapşırıq verilmişdi ki, aparılan antiterror tədbirləri nəticəsində Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni əhalisi zərbə altına düşməməlidir və mülki əhali qorunmalıdır. Azərbaycanın Müdafiə Nazirliyi yaşayış yerlərinin yaxınlığında atəş vasitələrinin Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələri tərəfindən yerləşdirilməsini nəzərə

alaraq ərazidə olan mülki əhalini hərbi obyektlərdən kənar durmağa və Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinə dəstək olmağa çağırırdı. Bu barədə mobil SMS xidməti vasitəsilə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin erməni sakinlərinə məlumat göndərildi. Eyni zamanda səsgücləndirici texniki vasitələrlə əhali xəbərdar edilir və məlumat vərəqələri paylanırdı. Aparılan əməliyyatlar zamanı Azərbaycan Respublikasının qanunlarına və beynəlxalq humanitar

Müdafiə Nazirliyinin bir qrup hərbi qulluqçusu və mülki işçiləri mükafatlandırılıb

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyinin, ərazi bütövlüyünün qorunub saxlanılmasında xüsusi xidmətlərinə, öz xidməti vəzifələrini və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqları yerinə yetirərək fərqləndiklərinə görə Müdafiə Nazirliyinin hərbi qulluqçularının və mülki işçilərinin təltif edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

Sərəncama əsasən 6 nəfər 3-cü dərəcəli “Vətənə xidmətə görə” ordeni ilə, 6 nəfər “Vətən uğrunda” medali ilə, 4 nəfər “İgidliyə görə” medali ilə, 47 nəfər isə “Hərbi xidmətlərə görə” medali ilə təltif olunub.

Azərbaycan Prezidentinin digər Sərəncamına əsasən Müdafiə Nazirliyinin 4 hərbi qulluqçusuna “general-mayor” ali hərbi rütbəsi verilib.

hüquq normalarına uyğun olaraq təhlükəsizliyinə zəmanət verilən inzibati, sosial, təhsil, tibbi, dini və digər obyektlərin mühafizə və müdafiəsi təşkil olundu. Qadınlar, uşaqlar, qocalar, habelə fiziki məhdudiyyətli şəxslər və xəstələrə lazımi tibbi və digər yardımlar göstərildi.

Daha güclü Ordu quruculuğu

İlk baxışda elə təsəvvür yarana bilər ki, müharibə başa çatıb və daha Silahlı Qüvvələrin gücləndirilməsinin prioritetliyi arxa plana keçib. Ancaq yox! Biz yuxarıda hazırda dünyada cərəyan edən təhlükəli proseslərə diqqət edərdik. Digər tərəfdən isə Ermənistanda İkinci Qarabağ müharibəsinin və 23 saatlıq lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin nəticələrini qəbul etməyən qüvvələr var. Ermənistanda həm iqtidarda, həm də müxalifət daxilində olan həmin qüvvələr revanşizm əhval-ruhiyyəsinə sahibdirlər və çox aqressiv çağırışlar edirlər. Digər tərəfdən, N.Paşinyan iqtidarı müxtəlif manipulyasiyalara əl atmaqla bölgəyə davamlı sülhün gəlməsinə əngəllər yaradır. “Sülh sazişini imzalamağa hazırıq” deyən rəsmi İrəvan eyni zamanda silahlanma yolu tutub. Sual olunur: Əgər Ermənistan sülh açıqlamalarında səmimidirsə, onda nə üçün Hindistandan, Fransadan ardıcıl olaraq silahlar alır? Bu silahların Azərbaycana təslimə biləcəyinə heç bir şübhə yoxdur.

Bu kimi reallıqlar fonunda Azərbaycan üçün postmüharibə mərhələsində də çağırışlardan biri Ordunun daha da gücləndirilməsi ilə bağlıdır. Beləliklə, müharibə başa çatdısa da, Silahlı Qüvvələrin döyüş hazırlığının yüksək səviyyədə saxlanılması yenə də öz prioritetliyini saxlayır.

Postmüharibə dövründə Ordumuzun gücləndirilməsi müxtəlif istiqamətlərdə həyata keçirilir. Cari ilin dövlət büdcəsində milli təhlükəsizlik və hərbi xərclər üçün 8,4 milyard manat vəsait ayrılması nəzərdə tutulub. Vəsaitlərin böyük bir hissəsi Ordunun maddi-texniki təchizatının davamlı olaraq möhkəmləndirilməsinə yönəldilir. Silahlı Qüvvələrimiz İkinci Qarabağ müharibəsində XXI əsrin müharibəsini apardı. Döyüşlərdə yeni yanaşmaların, innovasiyaların tətbiqi və əlbəttə ki, şəxsi heyətin yüksək vətənpərvərliyi böyük Qələbəni təmin etdi. Azərbaycan postmüharibə dövründə ordu quruculuğunu İkinci Qarabağ müharibəsinin təcrübəsini nəzərə almaqla həyata keçirir. Silahlı Qüvvələrin müasir tələblərə cavab verən silah-sursatla təminatı yenə də əsas vəzifələrdən biridir.

Azərbaycanın müdafiə potensialının gücləndirilməsində digər mühüm istiqamət struktur islahatlarını əhatə edir. Burada ilk növbədə NATO daxilində ikinci ən güclü orduya sahib olan Türkiyənin təcrübəsinə istinad edilir. Məsələn, postmüharibə dövründə bir sıra yeni silahlı birləşmələr, o cümlədən komandobirlilikləri yaradılıb və proses davam edir. Komando birlikləri istənilən hərbi vəzifəni icra etməyə qadirdir, çevikliyi ilə fərqlənir.

Azərbaycanda hərbiçilərə sosial qayğının artırılması ordu quruculuğunda həmişə üstün istiqamətlərdən biri kimi dövlətin diqqət mərkəzində olub. Azərbaycan hərbiçiləri yüksək peşəkarlığa malikdirlər, eyni zamanda onlara vətənpərvərlik, dövlətə, xalqa sadıqlıq ruhu hakimdir. Dövlətimiz də bunu hər zaman yüksək dəyərləndirir. Prezident İlham Əliyevin imzaladığı forman və sərəncamlar arasında hərbiçilərin maaşları davamlı olaraq artırılır, onlar üçün nəzərdə tutulan sosial dəstək tədbirlərinin əhatə dairəsi genişləndirilir. Deyə bilərik ki, bu proses artıq davamlı hal alıb. 2025-ci ildən icrasına başlanan sayca beşinci sosial islahat paketinə uyğun olaraq, Müdafiə Nazirliyinin həqiqi hərbi xidmət keçən qulluqçularının aylıq vəzifə maaşları yanvar ayının 1-dən artırılıb. Eləcə də bir sıra dövlət orqanlarında xüsusi hərbi rütbəli olan şəxslərin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi məqsədilə maaşlarında artımlar edilib, Müdafiə Nazirliyinin mülki işçilərinin də aylıq vəzifə maaşları 20 faiz artırılıb. Ümumiyyətlə, büdcənin sosial xərclərinin strukturunda hərbi qulluqçu-

Hərbiçilərin sosial müdafiəsi diqqət mərkəzində

ların sosial təminatı başlıca yerlərdən birini tutur, onların əməkhaqları, pensiya və təqaüdlərinin artırılması istiqamətində ardıcıl addımlar atılır, aylıq vəzifə maaşlarına müəyyən əlavələr ödənilir.

Hərbi qulluqçulara şamil edilən sosial tədbirlərin daha bir təzahürü onların güzəştli ipoteka proqramından daha üstün qaydada yararlanmalarıdır. Dövlət onlara bir sıra güzəştli verimlə yanaşı, İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun vəsaiti hesabına güzəştli şərtlərlə ev alan zabit və gizirlərin kreditinin faizini özü qarşılayır ki, bu da sosial qayğının daha bir nümunəsidir. Ötən il Prezident İlham Əliyevin imzaladığı müvafiq fərmana əsasən, “Müdafiə Nazirliyinin strukturuna daxil olan Milli Müdafiə Universitetinin tabeliyindəki xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində təhsil alan hərbi qulluqçulara verilən güzəştli ipoteka kreditlərinə dövlət tərəfindən maliyyə dəstəyi göstərilməsi Qaydası” təsdiq edilib. Yeni qaydalar xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində təhsil almış hərbi qulluqçulara İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu tərəfindən verilən güzəştli

ipoteka kreditlərinə dövlət dəstəyini əhatə edir. Dövlətin ipoteka güzəştli kreditlərindən 2024-2025-ci tədris ilindən başlayaraq dövlət təhsil müəssisələrində təhsil alan və məzun olduqdan sonra Azərbaycan Ordusunda 5 təqvim ili zabit və ya gizir kimi həqiqi hərbi xidmət keçən Azərbaycan hərbi qulluqçuları da istifadə edə biləcəklər.

Dövlət vəsaiti hesabına mənzil təminatı hərbiçilərin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi siyasətinin mühüm bir istiqamətini təşkil edir. Bu proqram Prezident İlham Əliyevin “Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçularının sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi tədbirləri barədə” 28 dekabr 2011-ci il tarixli fərmanına uyğun olaraq həyata keçirilir. İndiyədək bəhs olunan sənədin icrası çərçivəsində Azərbaycan Ordusunun 20 il və daha çox qüsursuz xidmət etmiş 4167 nəfər hərbi qulluqçusunun dövlət vəsaiti hesabına mənzillərə təminatı həyata keçirilib və proses bundan sonra da davam etdiriləcək.

Mübariz ABDULLAYEV

8 NOYABR - Zəfərin işığı belə yarandı...

Azərbaycan İlham Əliyevi, İlham Əliyev “8 Noyabr”ı seçdi!

İyunun 24-də Mingəçevirdə istifadəyə verilən Cənubi Qafqazın ən nəhəng energetika infrastrukturunu - “8 Noyabr” Elektrik Stansiyası Azərbaycanın iqtisadi qüdrətinin, bölgədə möhtəşəm güc və özminin, tarixi Zəfərdən sonra yazdığı uğur salnaməsinin növbəti nümunəsidir. “8 Noyabr” Elektrik Stansiyası Zəfərin mayakıdır, regionun işıqlı sabahlarının və yeni mərhələnin simvolu, şanlı Zəfərimizin tarixidir.

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin müdrik seçimi olan “8 Noyabr” adının Mingəçevirdəki ən böyük və nəhəng energetika müəssisəsinə verilməsi təsadüfi xarakter daşımır. Mingəçevir hər zaman Azərbaycanın və regionun işıqlı mərkəzi olub, ən kritik dövrlərdə, müstəqilliyimizin ilk illərində baxımsız qalmış enerji təsərrüfatının ən ağır şəraitində belə respublikamızın milli enerji təminatını çiynlərinə götürüb, enerji böhranı yaranmasının qarşısını araraq Azərbaycanı qaranlıqlardan çıxarıb.

Mingəçevir həm də Azərbaycanın strateji və milli təhlükəsizlik simvollarından biridir, bu şəhərdə yerləşən nəhəng obyektlər, o cümlədən “Azərbaycan” Elektrik Stansiyası və Mingəçevir Su Elektrik Stansiyası hər zaman ümumi enerji-iqtisadi-sənaye inkişafının dayaqlarından biri olub. Ulu Öndər Heydər Əliyevin uzaqgörən dühası sayəsində böyüyərək milli inkişafımızın atributlarından birinə çevrilib. Heydər Əliyevin 1974-cü ildə əsasını qoyduğu və 1981-ci ildə istifadəyə verdiyi “Azərbaycan” İstilik Elektrik Stansiyası hələ sovet dövründə Qafqazın önəmli energetika mərkəzlərindən biri olub. Müstəqillik dövründə stansiya bərpa edilərək dayanıqlığını qoruyub saxlayıb.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən 2018-ci ildə “Azərbaycan” İstilik Elektrik Stansiyasının yenidən qurulmasının təməli qoyulub və 2020-ci il iyunun 25-də stansiya yeni həyat verilib. Eləcə də, Mingəçevir Su Elektrik Stansiyasının gücü 400 meqavata çatdırılıb. Nəticədə, Mingəçevir şəhəri Azərbaycanın generasiya güclərinin artmasında, enerji potensialının və sənaye qüdrətinin yüksəlməsində öz mövqeyini daha da artırır.

Mingəçevir energetika mərkəzi və strateji ünvandır

Mingəçevir enerji-sənaye mərkəzi, milli təhlükəsizliyin zəmanətlərindən biri kimi Qarabağ müharibəsi dövründə strateji əhəmiyyəti ilə seçilib. İşğalçı Ermənistan bu şəhərin məhz xüsusi əhəmiyyətini nəzərə alaraq Azərbaycanı təhdid edirdi. Prezident İlham Əliyevin açılış mərasimində bəyan etdiyi kimi Ermə-

zim enerji infrastrukturumuzu iflic vəziyyətinə salmaq idi. Hətta İkinci Qarabağ müharibəsindən əvvəl bizi hədələmək üçün bir neçə üsuldan istifadə edən Ermənistan, o cümlədən Mingəçeviri bombalamaq, burada su bəndini dağıtmaq və Mingəçevir Elektrik Stansiyasını sıradan çıxarmaq kimi təhdidlər

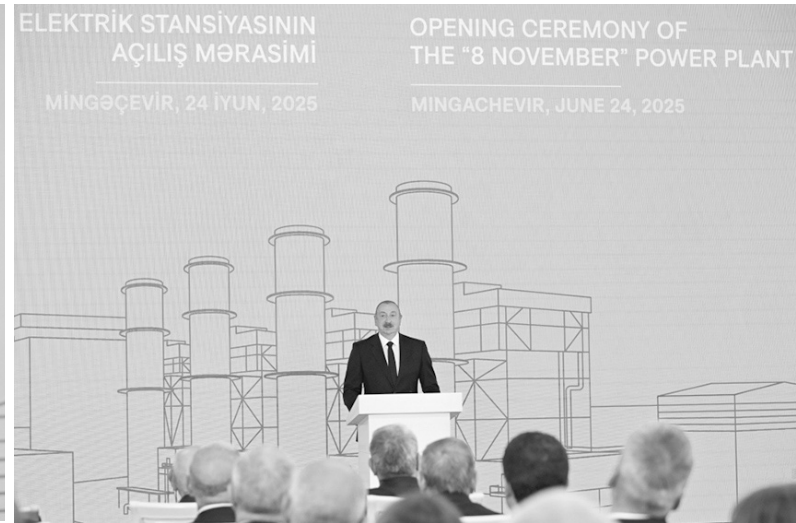
Regional və global həmrəylik layihəsi...

“8 Noyabr” Elektrik Stansiyası həm də regional və global həmrəylik layihəsidir.

Azərbaycan dövlətinin yaxın strateji tərəfdaşları olan İtaliya və Çinlə birgə dünyaya təqdim etdiyi nəhəng enerji investisiyası layihəsidir. Bu Zəfər stansiyası global enerji ailəsi arasında yeni birlik və bərabərlik, həmrəylik, əməkdaşlıq zəncirinin möhkəmlənməsində mühüm əhəmiyyət daşıyacaq.

“8 Noyabr” Elektrik Stansiyası Azərbaycanın “yaşıl hədəflərə” çatmasında da mühüm rol oynayacaq, bərpaolunan enerji potensialının artmasını təşviq edəcək.

İmzalanmış, icra edilən və icra ediləcək bərpaolunan enerji layihələri üzrə prioritetlər 2030-cu ilə

Azərbaycanın iqtisadi gücü, geosiyasi önəmi daha da artacaq

Energetiklər şəhərində “8 Noyabr” Elektrik Stansiyasının ərsəyə gəlməsi də məhz Zəfərin işıqlı obrazının leğitimləşdirilməsi, əbədləşdirilməsi mənası daşıyır. Yeni stansiya iqtisadi layihə olmaqla yanaşı, müasir siyasi reallıqların, regional fraqmentasiyaların, yeni global çağırışların fonunda Azərbaycanın möhtəşəm enerji potencia-

Azərbaycan qazı 12 ölkəyə qaz kəmərləri vasitəsilə ixrac edilir. Onlardan 10-u Avropa ölkəsidir və məhz bu göstəriciyə görə, qaz təchizatımızın coğrafi əhatəsinə görə Azərbaycan bu gün dünya miqyasında qabaqcıl yerlərdədir. Əlbəttə ki, bir çox ölkə Azərbaycan qazından istifadə edib öz enerji təhlükəsizliyini təmin edir. Biz həm

qədr ölkəmizə 6500 meqavat “yaşıl enerji” əldə etməyə hesablanmış. Yeni stansiya alternativ enerji konsepsiyasına töhfə verməklə bu hədəflərə çatmaqda və ümumi generasiya güclərinin artmasında öz strateji əhəmiyyətini uzun illər qoruyacaq. İtaliyanın “Made in Italy”, “Ansaldo Energia” və Çinin “Dongfang Electric International Corporation” şirkətləri ilə Azər-

mi təhdidlər də səsləndirirdi. “İkinci Qarabağ müharibəsində Ermənistan nəinki bizim şəhər-kəndlərimizi və yaşayış obyektlərini məqsədyönlü şəkildə atəş altında saxlayırdı, hətta buraya da - Mingəçevirə də öz raketlərini göndərməyi də unutmamışdı - eyni belə demək mümkündürsə. Bunun da məqsədi bi-

çoxu Azərbaycanın hava hücumuna qarşı müdafiə sistemləri tərəfindən məhv edildi, bəziləri isə hədəfə dəymədi. Nəticədə terrorçu dövlətin bütün planları puç oldu, Gəncə, Tərtər, Bərdə kimi qəhrəman şəhərlərə yanaşı, Mingəçevir də Zəfərin əlamətdar ünvanlarından biri kimi adını tarixə yazdı.

lının təqdimatıdır. Bu, həm də dünyada gedən geosiyasi-hərbi çalxalanmaların yüksəldiyi dövrdə ön plana çıxan enerji təhlükəsizliyinin vacib faktora çevrilməsi fonunda Azərbaycanın enerji dövləti kimi strateji əhəmiyyətinin artmasını diqqətə edən hadisələrdən biridir. Azərbaycanın dövlət başçısının vurğuladığı kimi bu gün dünyada münəqişələr sönəmir, əksinə, yeni münəqişə zonaları açılır. Baş verənlər bütün ölkələri narahat edir, enerji təminatları üçün əlavə risklər yaradır, təchizatçı dövlətlər olan ehtiyacları daha da artırır: “Energetika hər bir ölkənin milli təhlükəsizliyi məsələsidir. Bu gün dünyada, xüsusilə Avropa məkanında və digər bölgələrdə enerji xətlərinin təhlükə altında olmasının nə qədər böyük fəsadlara gətirib çıxardığını hər kəs öz gözləri ilə görə bilər. Bu gün Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyini təmin edən ölkələr sırasındadır və təsadüfi deyil ki, Avropa İttifaqı tamamilə haqlı olaraq Azərbaycanı etibarlı tərəfdaş və Pan-Avropa qaz təchizatçısı adlandırır. Çünki bu gün

təbii qaz, həm xam neft, neft və neft-kimya məhsulları, müəyyən həcmdə elektrik enerjisini ixrac edirik. Ancaq qeyd etdiyim layihələr istismara verildəndən sonra biz müxtəlif elektrik kabelləri vasitəsilə yaşıl enerjini də ixrac edəcəyik. Beləliklə, ölkəmizin iqtisadi gücü, geosiyasi önəmi daha da artacaq”.

Göründüyü kimi, Azərbaycan “8 Noyabr” Elektrik Stansiyasını istifadəyə verməklə qalıcı yanacaq olan təbii qaz istehlakını ölkə daxilində azaltmaqla, əlavə yanacaq bazası formalaşdıracaq, enerji sistemimizin səmərəliliyi və potensial generasiya gücümüz artacaq, eyni zamanda, şərti yanacaq sərfiyyatı kəskin aşağı düşəcək və beləliklə, təbii qaza qənaət etmək üçün imkan yaranacaq. Həmin əlavə resurslar isə Avropa dövlətlərinin təminatına yönəldiləcək. Bir sözlə, “8 Noyabr” Stansiyası Avropa İttifaqı ölkələrinin enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında da strateji mərkəzlərdən biri kimi əhəmiyyət daşıyacaq. Stansiyanın istismara verilməsi bir çox məqsədləri təmin edəcək.

baycanın enerji korporasiyaları arasında icra edilən layihələr digərlərinin, xüsusilə də bərpaolunan enerji sahəsində yeni infrastrukturların qurulmasını sürətləndirəcək. “Yaşıl enerji” quruculuğunda Azərbaycan-İtaliya-Çin müttəfiqliyinin möhkəmlənməsi Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə əməkdaşlığın yeni ünvanını müəyyən edəcək, bu bölgənin enerji potensialını dünyaya yönəldəcək.

Beləliklə, “8 Noyabr” Elektrik Stansiyası Zəfərin parlaq siması kimi Azərbaycanı, onun dost və yaxın tərəfdaşlarının aydın sabahlarına işıq saçacaq.

ELBRUS CƏFƏRLİ

Xüsusi tərəqqi modeli...

Regionların inkişafında yeni səhifə

Prezident İlham Əliyevin respublikanın müxtəlif bölgələrinə səfərləri bir qayda olaraq mühüm yeniliklər, açılışlar və həmin bölgələrin inkişafına daha yüksək sürət verən amillərlə yadda qalır. Dövlətimizin başçısı hər səfər çərçivəsində yeni istehsal müəssisələrinin, iqtisadi və sosial təyinatlı infrastruktur obyektlərinin açılış və təməlqoyma mərasimlərinə qatılaraq regionların inkişafı strategiyasına yeni bir səhifə qazandırır. Bu cəhətdən Prezident İlham Əliyevin regionlara son səfəri də istisnaq təşkil etməyib. Belə ki, bəhs olunan səfər çərçivəsində dövlətimizin başçısı Yevlaxda, Goranboyda və Mingəçevirdə bir sıra mühüm tədbirlərə qatılıb.

Regional inkişaf proqramlarının uğurlu icrası

Azərbaycan Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsləri və səyləri sayəsində dünyaya xüsusi bir inkişaf modeli təqdim edir. Bu modelin əsas özəlliyi və üstünlüyü ölkənin bütün bölgələrinin tarazlı şəkildə inkişaf etdirilməsi ilə bağlıdır. Regional inkişafa dair təşəbbüsün özəl tarixi var. 2003-cü ildə ilk dəfə prezident seçkiləri marafonuna qatılan İlham Əliyev bəyan etdi ki, dövlət başçısı seçiləcəyi təqdirdə Azərbaycanın regionlarının hərtərəfli inkişafına nail olacaq. Son 20 ildən artıq müddətdə Prezident İlham Əliyev bu vədinə yüksək səviyyədə əməl edib. Respublikamızda Prezident İlham Əliyevin müvafiq fərmanı əsasında 2004-cü ildə regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair

ilk Dövlət Proqramı qəbul olunub və beləliklə də uğurlu bir ənənənin əsası qoyulub.

Ölkənin bütün regionlarının hərtərəfli inkişafını hədəfləyən müvafiq Dövlət proqramları dərindən əsaslandırılmış konseptual sənədlər olmaqla yanaşı, həm də geniş praktiki məzmunu malikdirlər. Onlar hazırlanarkən dünyadakı qabaqcıl təcrübə və müasir çağırışlar nəzərə alınıb. Prezident İlham Əliyev bəyan edib ki, Azərbaycan müasir dövlət kimi inkişaf etməlidir, dünyadakı ən qabaqcıl nümunələr respublikamızda tətbiq olunmalıdır. Eyni zamanda, regional inkişaf proqramları hazırlanarkən bölgələrin ənənələri, əmək ehtiyatları, insanların arzu və istəkləri nəzərə alınıb. Bütün bunlar da sözügedən Dövlət proqramlarının işlək olmasını təmin edir.

Uğurları şərtləndirən digər bir mühüm amil isə ölkə üzrə sosial-iqtisadi inkişaf proseslərinə şəxsən Prezident İlham Əliyevin Özünün nəzarət etməsidir. Dövlət başçımız inkişaf hədəfləri ilə bağlı mütəmadi qaydada təşəbbüslər irəli sürür, eyni zamanda nəzərdə tutulan layihələrin icrasına da bilavasitə nəzarət edir. Prezident İlham Əliyev ölkənin regionlarına, o cümlədən də Vətən müharibəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərə səfər edən zaman yerli sakinlərlə görüşür, sıx təmaslar qurulur, vətəndaşlar yeni sosial sifarişlər səsləndirirlər və bunlar Prezident İlham Əliyev tərəfindən mütləq dinlənilərək nəzərə alınır.

Nümunəvi aqrar təsərrüfatlar

Statistik məlumatlara görə, Azərbaycan əhalisinin təxminən yarısı bölgələrdə yaşayır. Bu baxımdan regionlarda əmək bazarının inkişafı, məşğulluğun təmin olunması müstəsna önəm daşıyır. O cümlədən regionlarda ənənələrə uyğun təsərrüfat sahələri canlandırılıb, kənd təsərrüfatının pambıqçılıq, baramaçılıq, tütünçülük kimi əmək tutumu böyük, gəlir imkanları daha çox olan istiqamətləri inkişaf etdirilib. Bütün ölkə üzrə aqrar sektorun yeni yanaşmalar və innovasiyaların tətbiqi yolu ilə inkişaf etdirilməsinə xüsusi diqqət göstərilir. Qeyd edək ki, bəhs olunan dövrdə respublika üzrə 51 aqropark yaradılıb.

Ölkəmizdə indiyədək yaradılan aqroparkların sırasına daha bir nümunəvi təsərrüfat əlavə olunub. Prezident İlham Əliyev iyunun 23-də Yevlax pilot aqroparkının açılışında iştirak edib. Ümumi sahəsi 2.807 hektar, illik istehsal gücü 20 min tondan çox qarışıq meyvə, 20 milyon ədəd damazlıq yumurta və 1 milyon ədəd ting olan bu aqropark ölkə ərazisində kiçik və orta fermerlərin cəlb olunması ilə yaradılan dövlət aqroparkıdır. Aqroparkda 36 sahibkarlıq subyektinə rezidentlik statusu verilib. Hazırda 21 rezident tərəfindən həyata keçirilən layihələr çərçivəsində burada meyvə, meyvə tingi, damazlıq yumurta, taxıl məhsulları istehsal olunur. Məhsulların daxili bazarla yanaşı, ixracı da nəzərdə tutulur. Rezidentlər tərəfindən bu gündək aqroparkda 57

milyon manatadək investisiya yatırılıb, 200-ə yaxın daimi, 500-ə yaxın mövsümi iş yeri yaradılıb. Prezident İlham Əliyevə aqroparkın ərazisində yerləşən “Azerbaijan company for poultry development” MMC-nin və “İSFA” MMC-nin fəaliyyətləri barədə də məlumat verilib.

Səfər çərçivəsində dövlətimizin

keçidinin ümumi uzunluğu 48 metr olacaq ki, onun da 37 metr qapalı hissədir. Eni 7 metr olan yanaşma yollarının ümumi uzunluğu isə 3,2 kilometrdir.

Son illərdə ölkə üzrə reallaşdırılan infrastruktur layihələrinin böyük bir qismi sosial təyinatlıdır. Dövlətimizin başçısı regionlara bu günlərdə baş tutan səfəri çərçivəsində daha bir sosial təyinatlı inf

başçısı Goranboy rayonunda “Konstralab Industries” QSC-nin tikinti materialları istehsalı müəssisəsinin açılışında iştirak edib. Goranboy rayonunun Qazanbulaq kəndində yaradılan müəssisə gips-karton, astar və üzülük gips məhsulları istehsal edəcək. Müəssisədə il ərzində 10 milyon kvadratmetr gips-karton lövhə, 150 min ton gipsəsaslı quru qarışıqlar istehsal olunacaq. Müasir avadanlıqla təchiz olunan müəssisədə istehsal edilən məhsulların yerli bazarda satışı ilə yanaşı, bir neçə ölkəyə ixracı da nəzərdə tutulur.

Müasir infrastruktur quruculuğu

Müasir infrastruktur quruculuğu Azərbaycanın regional inkişaf strategiyasının mühüm istiqamətini təşkil edir. Son 20 ildən artıq müddətdə Prezident İlham Əliyev bütün ölkə üzrə müxtəlif infrastruktur layihələrinin icrası ilə bağlı çoxlu sayda fərman və sərəncamlar imzalayıb. Həmin layihələrin icrası sayəsində bu gün Azərbaycan infrastruktur təminatı baxımından dünyanın ən qabaqcıl ölkələri səviyyəsinə yüksəlib. Dövlətimizin başçısı regionlara son səfəri çərçivəsində Bakı-Ələt-Qazax-Gürücünə ilə dövlət sərhədi magistral yolunun Yevlax şəhərindən keçən hissəsində görülən işlərlə tanış olub. Magistral yolun Yevlax şəhərindən keçən hissəsində yeraltı piyada keçidinin, səkilərinin, həmçinin magistral yola avtomobillərin ikiistiqamətli giriş-çixışını təmin edən yanaşma yollarının tikinti işləri başa çatmaq üzrədir. Piyada

rastruktur obyektinin - Yevlax şəhəri qumstüzgəc texnologiyalı sətəmizləyici qurğunun açılışında iştirak edib. Bu layihə 2035-ci ilədək perspektiv inkişaf nəzərə alınmaqla 70 min sakinin içməli su təchizatının və kanalizasiya xidmətlərindən istifadəsinin yaxşılaşdırılmasına hesablanıb. Layihəyə əsasən Yevlax şəhərində məhsuldarlığı 20 min kubmetr olan içməli sətəmizləyici qurğu, 139 kilometr içməli su şəbəkəsi, 13 minə yaxın abonent birləşməsi, 115 kilometr tullantı su şəbəkəsi və 5 nasos stansiyasının tikintisi planlaşdırılır. Şəhərdə yaranacaq tullantı sularının təmizlənilib konarlaşdırılması məqsədilə məhsuldarlığı sutkada 12 min 500 kubmetr olan təmizləyici qurğunun tikintisi də nəzərdə tutulub.

Səfər çərçivəsində Prezident İlham Əliyev həmçinin Yevlax Olimpiya İdman Kompleksində görülmüş işlərlə tanış olub. Bu kompleks Prezident İlham Əliyevin fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”-ı çərçivəsində inşa olunur. Tikintisinə 2024-cü ilin yanvarında başlanılan kompleksin əsas binasında yerləşən universal idman zalı 1100 tamaşaçı tutumuna malikdir. Burada basketbol, voleybol, həndbol, minifutbol, badminton, gimnastika, cüdo, güləş, taekvondo, boks, karate və idmanın digər növləri üzrə məşqlərin və yarışların keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Mübariz ABDULLAYEV

İnkişafın yeni strateji mərhələsi...

“2027-2030-cu illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası” və “Böyük Qayıdışa dair II Dövlət Proqramı”nın hazırlanması ilə bağlı yaradılmış Komissiyanın ilk iclası keçirilib

Bu günlərdə Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədovun sədrliyi ilə “2027-2030-cu illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası” və “Böyük Qayıdışa dair II Dövlət Proqramı”nın hazırlanması ilə bağlı yaradılmış Komissiyanın ilk iclası keçirilib. Nazirlər Kabinetinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, iclasda Baş nazirin müavinləri - işçi qrupların rəhbərləri, hökumət üzvləri və müvafiq qurumların nümayəndələri iştirak ediblər. Xatırladaq ki, Azərbaycan Prezidentinin 2025-ci il 30 may tarixli 611 nömrəli Sərəncamı ilə “2027-2030-cu illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nın və “Böyük Qayıdışa dair II Dövlət Proqramı”nın 9 ay müddətində hazırlanması üçün Nazirlər Kabinetinə tapşırıq verilib. Həmin tapşırığın icrasının təmin edilməsi məqsədilə imzalanmış Nazirlər Kabinetinin 2025-ci il 18 iyun tarixli Sərəncamına əsasən Strategiya və Dövlət Proqramı üzrə layihələrin hazırlanmasında aidiyyəti dövlət orqanlarının fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi üçün Baş nazirin sədrliyi ilə Komissiya yaradılıb və tərkibi təsdiq edilib. Komissiyanın tərkibində Strategiyanın və Dövlət Proqramının hazırlanması üzrə iki işçi qrup yaradılıb və tərkibi təsdiqlənib, Baş nazirin müavinləri - Şahin Mustafayev və Samir Şərifov işçi qrupların rəhbəri təyin olunub. Strategiyanın hazırlanması məqsədilə 9, Böyük Qayıdış Dövlət Proqramı üzrə isə 4 alt işçi qrup yaradılıb.

Qalib Azərbaycanın yeni reallıqları

Dinamik inkişaf templərinə malik olan Azərbaycan özünün yaxın və uzaq hədəflərini konseptual əsaslarla müəyyənləşdirir. Bu zaman bir sıra fundamental amillər, o cümlədən ölkənin potensialı, mövcud reallıqları, yeni global çağırışlar nəzərə alınır və uğurlu koordinasiya təmin edilir. Prezident İlham Əliyevin 2025-ci il 30 may tarixində imzaladığı “Azərbaycan Respublikasının 2027-2030-cu illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nın və “Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair II Dövlət Proqramı”nın hazırlanması haqqında müvafiq sərəncam bunun növbəti təsdiqidir.

Sosial-iqtisadi inkişafıla bağlı yeni strategiyanın hazırlanması zərurəti ölkəmizin yeni reallıqları ilə şərtlənir. Azərbaycan hazırda öz inkişafının keyfiyyətə yeni mərhələsinə qədəm qoyub. 2030-cu ilədək olan dövrü əhatə edən indiki strateji mərhələdə respublikamız qüdrətli dövlət və yüksək rifah cəmiyyəti quruculuğunu hədəfləyib. Bu barədə Prezident İlham Əliyevin 22 iyun 2022-ci il tarixində imzaladığı müvafiq sərəncamla təsdiqlənən “Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nda bildirilib. Sənəddə vurğulan ki, müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu Ulu Öndər Heydər Əliyevin ideyaları əsasında tərəqqi yolunda inamla addımlayan dövlətimiz hazırda iqtisadi, sosial, siyasi və mədəni inkişafının tarixi dönüş mərhələsinə

yaşayır. Öz tarixi ərazi bütövlüyünü təmin etməklə ölkəmiz yeni global reallıqlar fonunda növbəti və daha böyük transformasiya astanasına keçid edir. İclasda Baş nazir Əli Əsədov bildirib ki, Azərbaycan 44 günlük müharibə və pandemiyadan sonra yaranmış vəziyyətə, yeni şərtlərə və resurslara əsaslanaraq 2021-2030-cu illəri əhatə edən strateji hədəflər müəyyənləşdirib. Bu strateji hədəflər Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncamda 5 Milli Prioritet kimi öz əksini tapıb. Milli Prioritetlərin həyata keçirilməsi məqsədilə dövlətimizin başçısının 2022-ci ildə imzaladığı sərəncamlarına əsasən “2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası” və “Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı” qəbul edilib. Strategiyanın həyata keçirilməsi üçün bugünkü dövlət büdcəsindən 7 milyard manat vəsait ayrılıb, nəzərdə tutulmuş tapşırıqlar təqribən 78 faiz səviyyəsində icra olunub. Ayrı-ayrı illər üzrə əldə olunan nəticələr əvvəlki strategiyada ifadə olunan proqnozların tam şəkildə doğrulduğunu əyani şəkildə təsdiqləyir. 2024-cü ildə Azərbaycanda ümumi daxili məhsul real ifadədə 4,1 faiz artaraq, 121,3 milyard manat proqnozla qarşı 126,3 milyard manat təşkil edib. Ötən ildə adambaşına düşən ÜDM 3,6 faiz artaraq 12,4 min manat olub. Qeyri-neft-qaz sektorunda 6,2 faizlik real artım qeydə alınıb. Fiskal və monetar siyasətlərin sıx əlaqələndirilməsi milli valyutanın mübadilə məzənnəsinin sa-

bitliyini təmin edib. Ölkə əhalisinin gəlirləri əvvəlki ilə nisbətən nominal ifadədə 6,4 faiz artaraq 83,1 milyard manat təşkil edib, hər nəfərə düşən gəlir orta hesabla 8144,1 manata çatıb. Cari ilin əvvəlinə ölkənin valyuta ehtiyatları 71 milyard ABŞ dolları təşkil edib. Dövlət başçısının sərəncamına əsasən yeni inkişaf strategiyası hazırlanarkən bu münbit zəminə istinad olunacaq. Mövcud imkanlara və potensiala əsas götürülməklə yaranan global çağırışlara adekvat hədəflərin müəyyənləşdirilməsi isə ölkəmizin inkişaf çərçivələrini daha da genişləndirəcək. Hazırda müasir dövlət kimi inkişaf edən Azərbaycan 4-cü sənaye inqilabının hədəflərinə doğru inamlı addımlar atır. Yeni mərhələ global iqtisadi qütbləşmənin dərinləşməsi, texnoloji tərəqqinin sürətlənməsi, eləcə də süni intellekt əsaslı texnologiyaların geniş tətbiqi ilə səciyyələnir. Azərbaycanın yeni inkişaf strategiyası elə qurulmalıdır ki, ölkəmiz artan xarici təhdidləri önləməklə inkişafın ardıcılığını təmin edə bilsin.

Təxminən 79 faiz icra olunan “Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı”

İkinci Qarabağ müharibəsindən əvvəl dövlətimizi və xalqımızı qayğılandıran əsas məsələ işğal faktına son qoyulması və ölkənin ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi idi. Rəşadətli Ordumuz 44 günlük Vətən müharibəsində bu missiyanı yüksək səviyyədə həyata keçirdi. Müzəffər Silahlı Qüvvələrimizin 44 günlük müharibədə və 23 saatlıq lokal xarakterli antiterror tədbirlərində həyata keçirdiyi uğurlu döyüş əməliyyatları və Prezident İlham Əliyevin müdrik diplomatik gedişləri sayəsində üç onillik ərzində düşmənin nəzarətində qalan ərazilərimiz hərbi-siyasi yolla işğaldan azad edildi, həmçinin torpaqlarımızda separatizmin kökü kəsildi. Yeni reallıqlarla səciyyələnən postmüharibə dövründə hədəflərimiz dəyişib. İndiki mərhələdə 44 günlük müharibədə işğaldan azad edilən ərazilərə Böyük Qayıdışın təmin edilməsi Azərbaycanın gündəliyində duran əsas məsələlər sırasına yer alır. Sözügedən ərazilərə Böyük Qayıdışın təmin edilməsi ölkəmizdə 2030-cu ilədək olan dövrü əhatə edən yeni strateji mərhələdə 5 milli prioritetdən biri kimi müəyyənləşdirilib.

Hədəflərin müəyyənləşdirilməsi öz yerində. Azərbaycan həm də güclü və məsuliyyətli dövlət kimi qarşıya qoyulan məqsədlərə çatmaqdan ötrü praktiki müstəvidə müxtəlif istiqamətləri əhatə edən çoxsaylı layihələr reallaşdırır. Hazırda işğaldan azad olunmuş ərazilərin məskunlaşdırılması uğurla davam etdirilir. İyunun 24-də respublikanın müxtəlif yerlərində, əsasən yataqxanalarda, sanatoriya və inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşmış ailələrdən ibarət növbəti köç karvanı Ağdərə rayonunun Həsəncəl kəndinə və Ağdam rayonunun Sarıcalı kəndinə yola salınıb. Bu mərhələdə

40 ailə - 146 nəfər Həsəncəla, 1 ailə - 4 nəfər isə Sarıcalıya köçürülür.

Qeyd edək ki,

hazırda Qarabağ və Şərqi Zəngəzura köçürülən keçmiş məcburi köçkünlərlə yanaşı, bu bölgədə aparılan layihələrin icrasında çalışan, ayrı-ayrı dövlət qurumlarının yerli bölmələrində xidməti vəzifələrini yerinə yetirən, yenidən fəaliyyətə başlamış səhiyyə, təhsil, mədəniyyət, turizm, sənaye, energetika müəssisələrində işləyən, həmçinin təhsil alan tələbələr də daxil olmaqla, ümumilikdə, 50 minə yaxın insan yaşayır. İclasda bildirilib ki, “Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı”nın ümumi icra faizi təqribən 79 faizdir. Azad olunmuş ərazilərin bərpası üçün 2025-ci il də daxil olmaqla 21,6 milyard manat vəsait ayrılıb. Azad olunmuş ərazilərdə şəhər, qəsəbə və kəndlər üzrə 15 yaşayış məntəqəsinin ilkin mərhələdə inşası tamamlanıb, əhalinin yaşayış, iqtisadi fəaliyyətə reinteqrasiyası təmin olunub. Hazırda 27 yaşayış məntəqəsinin tikintisi, 25 yaşayış məntəqəsinin təmir-bərpası həyata keçirilir. 21 yaşayış məntəqəsinin isə təməli qoyulub.

Mübariz FEYİZLİ

“Qvadelupun dekolonizasiyasına doğru! Çağırışlar və perspektivlər”

Bakıda beynəlxalq tematik konfrans keçirilib

Dekolonizasiya dialoqlarının mərkəzinə çevrilmiş Bakıda Fransanın müstəmləkəçilik siyasətinin əsəratində olan Qvadelup adasına həsr olunmuş “Qvadelupun dekolonizasiyasına doğru! Çağırışlar və perspektivlər” adlı beynəlxalq tematik konfrans keçirilib. Konfrans Bakı Təşəbbüs Qrupu (BTQ), Qvadelupun Azadlığı Uğrunda Xalq Birliyi (UPLG), Qvadelup Beynəlxalq Təzminatlar Hərəkatı (MIR-Guadeloupe), Qaradərli Xalqların Beynəlxalq Komitəsi (CIPN) və Qvadelup Millətinin Yaranması naminə Güc Hərəkatının (FKNG) birgə təşkilatçılığı ilə baş tutub. Tədbirdə Qvadelupun müstəqilliyi uğrunda mübarizə aparən siyasi partiyaların liderləri, hərəkatların rəhbərləri, QHT-lər, elmi dairələrin nümayəndələri və s. iştirak ediblər.

Konfransda Qvadelupun Fransanın dənizasıri departamenti kimi saxlanması və bu statusun xalqın siyasi gələcəyini sərbəst müəyyən etmək hüququnu məhdudlaşdırması, həmçinin müstəmləkə cinayətləri, tarixi ədalətsizliklər, yerli Kalinago xalqının məhv edilməsi, işçilərin istismarı, bərabərsizlik və asılılığı davam etdirən inzibati və iqtisadi strukturların mövcudluğu kimi məsələlər geniş müzakirə edilib. Eyni zamanda, departament statusunun müstəmləkəçiliyi davam etdirməsi və bunun Qvadelupda işsizlik, gənclərin kütləvi köçü, sosial bərabərsizlik, iqtisadi asılılıq, zorakılıq və ətraf mühitin çirklənməsi, ha-

belə zərərli kimyəvi pestisid xlordekonun dağıdıcı təsirləri də diqqət mərkəzində olub.

Tədbirdə çıxış edən Bakı Təşəbbüs Qrupunun icraçı direktoru Abbas Abbasov bildirib ki, Qvadelupun Fransanın müstəmləkəçiliyinə çevrilməsi Fransanın bərabərsizlik siyasətinin tərkib hissəsidir. Onun sözlərinə görə, BTQ müasir dünyada yeni müstəmləkəçiliyi qəbul etmir. Bu baxımdan da Qvadelup xalqının öz müqəddəratını təyin etmək hüququnu dəstəkləyir.

Qvadelup nümayəndəsi Jose Bvakanpeç isə qeyd edib ki, artıq dörd ildir Qvadelup qanlı müstəmləkəçiliyə məruz qalıb: “Bizim torpağımızda bir çox xalqların qanı axıb. Bunun səbəbkarı isə Fransadır. Qərbin müstəmləkəçilik siyasəti nəticəsində bir çox insan həyatını itirib. Onlar insanları alət kimi istifadə edirdilər”.

Qvadelupun Azadlığı Naminə Xalq Birliyinin (UPLG) baş katibi Jean-Jacob Bicep çıxışında bildirib ki,

Azərbaycan bizdən uzaq olsa da, amalmız eynidir - suverenlik, ədalət bərpa olunsun: “Biz sivil mübarizə aparmağa çalışırıq. Çünki bizi reallıqdan, öz kökümüzə uzaqlaşdırmağa çalışırlar. İqtisadi, siyasi, sosial öz tələlərini müəyyənləşdirməlidir. Hər birimiz dünyanın azadlığı uğrunda çalışmalıyıq. Biz öz mübarizəmizi davam etdirməkdə qətiyyətliyik. Azərbaycan bizə verdiyi dəstəyə görə təşəkkür edirəm”.

Onun sözlərinə görə, qvadelupluların səlahiyyətləri əlindən alınır: “Bizim yeganə vergi səlahiyyətimiz də əlimizdən alınmış. Beləliklə, Qvadelup məhsulları sıradan çıxarılıb. İqtisadiyyat, kənd təsərrüfatının davamlılığı, alternativ enerjiyə keçidənlilik barədə ciddi problemlərimiz var. Aparılan iqtisadi siyasətlərin qida suverenliyinə yönəlməməsi səbəbindən biz banan kimi məhsulları ixrac etmək imkanına malik deyilik”. Jean-Jacob Bicep gömrük, ticarət sazışları barədə də problemlərinin olduğunu

diqqətə çatdırıb. “İqtisadi müstəqilliyə nail olmaq üçün Avropa İttifaqının gömrük siyasətindən çıxmaq lazımdır. Bu qərar öz ticarətimizi inkişaf etdirməyə, iqtisadi, siyasi müstəqil olmağımıza yardım edəcək. Avropa İttifaqının kənd təsərrüfatı siyasəti Qvadelupun kənd təsərrüfatı və sanitari təhlükəsizliyinə maneələr yaradır. Biz regional tərəfdaşlığımıza tərəf yönəlməliyik. Ona görə də Fransa və Avropanın digər ölkələri ilə münasibətlərimizə yenidən baxmalıyıq”, deyərək, söyləyib.

Konfransda digər çıxış edənlər də Qvadelupun problemlərindən danışılıb. Çıxışlarda Qvadelup xalqının öz müqəddəratını təyin etmək hüququnun beynəlxalq təşkilatların gündəliyinə çıxarılması, BMT-nin dekolonizasiya ilə bağlı hüquqi mexanizmləri, habelə müstəmləkə altında olan xalqlara müstəqillik verilməsi haqqında BMT-nin müvafiq qətnamələrinə və Bəyannaməyə Fransa tərəfindən əməl edilməməsi diqqət mərkəzində

olub.

Qeyd edək ki, “Qvadelupun dekolonizasiyasına doğru! Çağırışlar və perspektivlər” adlı beynəlxalq tematik konfrans çərçivəsində Bakı Təşəbbüs Qrupu və MİR Qvadelup arasında əməkdaşlığa dair Memorandum imzalanıb. Memorandumu Bakı Təşəbbüs Qrupunun icraçı direktoru Abbas Abbasov və MİR Qvadelup təşkilatının prezidenti, Beynəlxalq Dekolonizasiya Cəbhəsinin (FID) katibi Joze Martin Jan Pyer imzalayıblar. Memorandum partiyalar, QHT-lər, müstəqillik hərəkatları arasında yalnız siyasi müstəvidə deyil, ətraf mühit, mədəniyyət və digər sahələrdə də sıx əməkdaşlığı nəzərdə tutur.

Bundan əlavə, Azərbaycanda ilk dəfə olaraq, Bakı Təşəbbüs Qrupunun təşkilatçılığı ilə dünyanın Azərbaycan və Qvadelupun mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin iştirakı ilə “Qvadelup və Azərbaycan ritmləri & rəqsləri” adlı konsert də keçirilib. Mədəni proqramda Qvadelup musiqisi ilə Azərbaycan musiqisinin harmoniyası tamaşaçılara təqdim edilib. Müstəmləkə əsəratində saxladığı xalqların mədəniyyətlərini sistemli şəkildə boğmaq siyasətini davam etdirən Fransa, koloniyaları “fransızlaşdıraraq”, yerli xalqların milli kimliklərini zəiflətməyə çalışır. Bu kontekstdə, Bakı şəhərində Qvadelupun mədəni irsi ilə Azərbaycan mədəniyyətinin harmoniyasını birləşdirən unikal təşəbbüsün həyata keçirilməsi və mədəni həmrəyliyin gücləndirilməsi müstəmləkəçiliyə qarşı mübarizənin, həm də mədəni platformada davam etdirilməsi baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır.

N.BAYRAMLI

Azərbaycanın unikal brendi

“ASAN xidmət” modeli müxtəlif ölkələrdə uğurla tətbiq olunur

Müasirləşməni strateji hədəf kimi müəyyənləşdirən Azərbaycan özünün müsbət təcrübəsi ilə dünyaya nümunə göstərir. O cümlədən, ölkəmizin uğurlu dövlət idarəçiliyi modeli beynəlxalq miqyasda təqdir edilir. Bu baxımdan, Azərbaycanın “ASAN xidmət” modelinə beynəlxalq miqyasda maraq getdikcə artır. İndiyədək böyük vətəndaş məmnunluğu yaradan bu struktur bir çox beynəlxalq tərəfdaşlar və ekspertlər tərəfindən təqdirəlayiq hesab olunub. Məsələn, BMT-nin İnkişaf Proqramı tərəfindən 2016-cı ildə dövlət xidmətlərinin göstərilməsi sahəsində araşdırılma aparılıb, “Vahid məkan prinsipi əsasında dövlət xidmətlərinin göstərilməsi modeli: Azərbaycan nümunəsi” (One Stop Shop Public Service Delivery Model: The Case of Azerbaijan) adlı analitik araşdırma hazırlanıb. Araşdırmada ölkəmizin “ASAN xidmət” modelinin yaradılmasının əsasları, konsepsiyası, fəaliyyət prinsipləri, innovativ üstünlükləri və əsas nailiyyətlərinin nəzəri və praktiki aspektlərindən bəhs edilir, dövlət xidmətlərinin göstərilməsinin müasirləşdirilməsində maraqlı olan ölkələrə “ASAN xidmət” təcrübəsinə əsaslanan tövsiyələr verilir.

Efiopiyada “ASAN xidmət” modeli - “MESOB” ...

Artıq ayrı-ayrı ölkələr də bu modelin tətbiqinə başlamış. Azərbaycanın “ASAN xidmət” modeli əsasında Əfqanıstanda dövlət xidmətlərinin göstərilməsi sahəsində eyniadlı qurum təsis edilib. Bundan başqa, İtaliya, Koreya Respublikası, İndoneziya, Monteneqro və s. ölkələrlə əməkdaşlığa dair Anlaşma memorandumları imzalanıb. Növbəti addım isə Efiopiyada atılıb. Qeyd edək ki, bugünlərdə Azərbaycan Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Ülvi Mehdiyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Efiopiya Federativ Demokratik Respublikasına səfər edib. Səfər çərçivəsində “ASAN xidmət” modeli əsasında yaradılmış “MESOB” dövlət xidməti mərkəzinin rəsmi təqdimatı keçirilib. Əddis-Əbəbə şəhərində yerləşən və 8 mərtəbədən ibarət olan “MESOB” mərkəzində pilot mərhələdə 20-yə yaxın dövlət

qurumu və bir sıra özəl təşkilatlar tərəfindən, ümumilikdə 120-dən çox xidmət təqdim olunur. Mərkəzin infrastrukturuna xidmət məsələləri, məlumat məntəqələri, gözləmə otaqları, özünəxidmət nöqtələri, çağrı mərkəzi və uşaq guşəsi daxildir. Efiopiya tərəfi dəstəyə görə Azərbaycan dövlətinə dərin təşəkkürünü bildirib və il sonuna qədər bu kimi mərkəzlərin sayının artırılmasının planlaşdırıldığını qeyd edib.

Xatırladaq ki, “ASAN xidmət” təcrübəsinin Efiopiyada tətbiqi ilə bağlı 2024-cü ilin may ayında Dövlət Agentliyi ilə Efiopiyanın müvafiq qurumu arasında Anlaşma Memorandumu imzalanıb. BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) çərçivəsində ötən il noyabrın 14-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ilə Efiopiya Prezidenti Taye Atske Sellasie arasında keçirilmiş

görüş zamanı qarşı tərəf “ASAN xidmət” təcrübəsinin Efiopiyada tətbiqində maraqlı olduqlarını ifadə edib və bununla bağlı Azərbaycan tərəfinin dəstəyini xahiş edib. Ötən dövr ərzində Dövlət Agentliyinin müstəxəssisləri tərəfindən Efiopiyadan olan dövlət qulluqçuları üçün təlimlər keçirilib, “ASAN xidmət” təcrübəsinin Efiopiyada tətbiqi ilə bağlı hüquqi və digər zəruri sənədlər hazırlanıb, xidmətlərin vahid standartı müəyyən edilib, “ASAN xidmət” mərkəzlərində istifadə olunan texnoloji həllər əsasında tövsiyə sənədləri formalaşdırılıb. Əddis-Əbəbə şəhərində fəaliyyət göstərəcək xidmət mərkəzinin binası seçilib və “ASAN xidmət” mərkəzlərinin konsepsiyası əsasında yenidən dizayn edilib. Xidmətlərin optimallaşdırılması və biznes proseslərin sadələşdirilməsi istiqamətində Efiopiyanın “MESOB” dövlət xidməti mərkəzində təmsil olunan aidiyyəti dövlət qurumları ilə əməkdaşlıq həyata keçirilib.

“ASAN xidmət” Afrikada beynəlxalq forum təşkil edib

Qeyd edək ki, Efiopiyanın paytaxtı Əddis-Əbəbə şəhərində yerləşən Afrika İttifaqının mənzil-qorəngahında “İdarəetmə innovasiyası: hər kəs üçün çevik, inklüziv və insanyönlü xidmətlərin təkmilləşdirilməsi” adlı regional forum da keçirilib. Azərbaycan Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının birgə təşkilatçılığı, eləcə də, Afrika İttifaqı və Efiopiya Federativ Respublikası Hökumətinin tərəfdaşlığı ilə reallaşdırılan tədbir 10-cu Afrika Dövlət Xidmətləri Günü münasibətilə keçirilən konfrans çərçivəsində təşkil olunub. Forumda 30-dan çox ölkədən və beynəlxalq təşkilatdan 100-ə yaxın aidiyyəti dövlət

qurumunun rəhbər şəxsləri, beynəlxalq təşkilatların rəsmiləri və ekspertlər iştirak ediblər.

Tədbirin açılışında Dövlət Agentliyinin sədri, BMT-nin İqtisadi və Sosial Məsələlər Departamentinin nümayəndəsi, Efiopiyanın Dövlət Xidmətləri Komissiyasının rəhbəri və Afrika İttifaqının İdarəetmə və Mənaqişələrin Qarşısının Alınması üzrə direktoru çıxış ediblər. Dövlət Agentliyinin sədri Ülvi Mehdiyev Afrika Dövlət Xidmətləri Günü münasibətilə həmin qitənin ölkələrinin müvafiq sahədə fəaliyyət göstərən nümayəndələrini təbrik edib. Şəffaf, əlçatan, innovativ xidmətlərin təqdim olunmasının əhəmiyyətinə toxunan Dövlət Agentliyinin sədri bu istiqamətdə

qabaqcıl “ASAN xidmət” təcrübəsinin paylaşılmalarına ölkəmizin hazır olduğunu tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb.

Forum çərçivəsində Esuatini, Qana, Qambiya, Maldivin müvafiq sahə üzrə fəaliyyət göstərən dövlət qurumlarının rəhbərləri və yüksək vəzifəli rəsmiləri ilə görüşlər keçirilib. Görüşlər zamanı müvafiq ölkələrdə “ASAN xidmət” təcrübəsinin tətbiqi ilə əlaqədar ilkin razılığa gəlinib. Forumun son günündə iştirakçılar “ASAN xidmət” modeli əsasında yaradılmış “MESOB” dövlət xidmətləri mərkəzinə ziyarət ediblər.

rəfindən beynəlxalq müsabiqənin qalibi olub. Bu təşkilat 2015-ci ildə BMT-nin “Dövlət xidmətlərinin göstərilməsinin təkmilləşdirilməsi” kategoriyasında 1-ci yerə layiq görüldükdən xüsusi mükafat və diplomla təltif olunub. Bundan başqa,

təmsil edən ölkələr həmməsləfi qismində qoşulub. Perspektivdə isə Azərbaycanın intellektual brendinin dünyada əhatə edəcəyi coğrafiyaların daha da genişlənməyi gözlənilir.

Nardar BAYRAMLI

7 il sonra üz-üzə...

Tramp ilə Ərdoğan nələri müzakirə etdi?

İyunun 24-25-də Niderlandın Haaqa şəhərində baş tutan NATO Zirvəsi bir çox məqamları ilə diqqət çəkib. Xüsusilə maraqlı doğuran hadisələrdən biri isə 7 ildən sonra Donald Tramp ilə Rəcəb Tayyib Ərdoğan arasında baş tutan üz-üzə görüş olub. Qeyd

edək ki, iki lider arasında son görüş 2018-ci ilin dekabrında Argentinanın paytaxtı Buenos-Ayresdə G20 sammiti çərçivəsində olmuşdu. “Costa Salguero” sərgi mərkəzində keçirilən görüş bağlı qapı arxasında keçirilmiş və 50 dəqiqə davam etmişdi.

Hədəf 100 milyard dollardır...

Budəfəki görüş isə bir sıra məqamlara görə həddən artıq maraqlı kəsb edirdi. İkitərəfli münasibətlərin, son dövrlərdə, xüsusilə Yaxın Şərqdə baş verənlərin iki lider arasında müzakirəsi gözlənilirdi - qeyd edək ki, görüşün nəticələri ilə bağlı yayılan məlumatda bütün bunlar öz əksini tapıb. Türkiyə Prezidentinin Dəftərxanasının yaydığı məlumata görə, görüşdə Türkiyə ilə ABŞ arasında münasibətlər, regional və global məsələlər müzakirə edilib. Prezident Ərdoğan ABŞ prezidentinin sözləri nəticəsində İsrail və İran arasında əldə olunan atəşkəs razılaşmasını alqışlayıb və bunun daimi olmasını arzulayıb. O, Qəzzada baş verən

humanitar faciənin qısa zamanda dayandırılması və Rusiya - Ukrayna müharibəsinin sülh yolu ilə həlli üçün sıx dialoqun vacibliyini vurğulayıb.

Həmçinin qeyd edilir ki, hər iki lider NATO-nun cəkindirici potensialının gücləndirilməsi üçün tədbirlərin görülməsinə vacibliyini vurğulayıblar. “Prezident Ərdoğan hər iki ölkənin müxtəlif, xüsusən enerji və investisiya sahəsində böyük potensiala malik olduğunu və əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinin, xüsusilə də müdafiə sənayesində ümumi ticarətin 100 milyard dollarlıq hədəfə çatmasına töhfə verəcəyini bildirib”, - Dəftərxanadan bildirilib.

Diqqət Yaxın Şərqə

Davam, yoxsa tamam: İran ilə İsrail atəşi kəsdi...

Bu dəfə cəmisi 11-12 gün çəkən İran - İsrail qarşıdurmasının növbəti mərhələsi atəş-kəslə nəticələndi - iyunun 13-də İsrailin hərbi hücumu ilə başlayan münaqişə iyunun 24-də səhər saat 8-də iki dövlətin atəşkəs razılaşması ilə dayandırıldı. Qeyd edək ki, bu barədə ilk olaraq İranın “Press TV” telekanalı məlumat yayıb. Bildirilib ki, İran tərəfindən 24 iyun səhər saat 08:00-dən (Bakı vaxtı ilə) atəşkəs qüvvəyə minib. ABŞ Prezidenti Donald Tramp daha əvvəl bəyan edib ki, İsrail və İran təxminən altı saat sonra atəşkəs sazişinin icrasına başlamaq üçün tam razılaşblar. Donald Tramp özünün “Social Truth” şə-

bəkəsində etdiyi paylaşımında Tehranın bölgədə sülh və harmoniyaya doğru irəliləmək istədiyini, İsrailin də eyni məqsədi olduğunu bildirib. “Social Truth”da etdiyi ikinci paylaşımında Tramp Qətər Əmirinə “bölgədə sülh axtarışında etdiyi hər şey üçün” təşəkkür edib.

“Təbriklər dünya, sülh zamanıdır!”, - Tramp üçüncü paylaşımında yazıb.

İsrailin Baş naziri Benyamin Netanyahu-nun ofisi də İranla atəşkəs razılaşmasının əldə olunduğunu rəsmən təsdiqləyib. İsrailin dövlət televiziyasının məlumatına görə, atəşkəs Qətərin vasitəçiliyi ilə əldə olunub.

Ehtimallar doğruldumu?

Beləliklə, bütün dünyanın “III Dünya müharibəsinin startı” adlandırıldığı münaqişə dayandırıldı - bu atəşkəsin müvəqqəti status daşıyacağı və ya sonradan davamlı razılaşmalara yol açacağı hələ ki, tam məlum deyil. Qeyd edək ki, Qərbin bir çox analitikləri atəşkəsin münaqişənin mahiyyətinin dəyişməsi təhlükəsindən qaynaqlandığını iddia edirlər. Bildirilir ki, qarşıdurmanın qısa müddət çəkəcəyi gözlənilsə də, ikinci həftəsinə qədər qoydu - bu isə ağır nəticələr vəd edirdi. Hətta bəzi siyasi mərkəzlər qarşıdurmanın coğrafiyasının genişlənmə təhlükəsinin anonsunu verirdi. Ərəb Liqası-nın bəyanatları, rəsmi Tehranın verdiyi cavablar, ABŞ və İsrailin addımları da göstərir ki, miqyas böyüyə bilər. Bunu dayandıрмаq üçün isə ilkin addım kimi atəşkəsə nail olmaq olduqca vacib əhəmiyyət daşıyır.

Beynəlxalq aləmin də atəşkəsə münasibəti müsbət olub - Fransa Xarici İşlər Nazirliyi bildirib ki, ölkə ABŞ prezidenti Donald Trampın İsrail və İran arasında atəşkəs elan etməsinə alqışlayır. Rəsmi sonəddə vurğulanır ki, bu bəyanat hərbi əməliyyatların tamamilə dayandırılmasına səbəb olmadır və Fransa bütün tərəfləri hörmət etməyə çağırır. Bəyanatda bildirilir: “Fransa xatırladır ki, yalnız diplomatik həll yolu İranın nüvə proqramı ilə bağlı təhlükəsizlik çağırışlarına davamlı cavab verə bilər. İran nüvə silahına malik olmamalıdır. Bu baxımdan, Fransa Tehranı dərhal danışıqlar masasına oturmağa və nüvə - ballistik proqramların zərərsizləşdirilməsi, eləcə də regiondakı fəaliyyəti ilə bağlı bütün məsələləri həll edəcək sazişi bağlamağa çağırır.”

Fransanın bəyanatına Almaniya kansleri Fridrix Mertz də qoşulub. O, X səhifəsində (keçmiş Twitter) yazıb: “Əgər bu atəşkəs ABŞ-ın İranın nüvə infrastrukturuna qətiyyət-

Beynəlxalq aləm dəstəkləyir...

li zərbələrdən sonra möhkəmlənə bilsə, bu, çox yaxşı inkişaf olacaq”.

Mertz hər iki tərəfi mərhələli atəşkəs haqqında razılaşmalara ciddi riayət etməyə çağırıb və əlavə edib ki, NATO-nun Haaqa sammiti çərçivəsində amerikalı və avropalı tərəfdaşlarla vəziyyətin sabitləşdirilməsi yollarını müzakirə edəcəklər.

Türkiyə də öz növbəsində dialoqa çağırış edib. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan diplomatiyanı İran və İsrail arasında münaqişənin həllinin ən uğurlu yolu adlandıraraq: “Tərəflər barmagını tətikdən çekməli və münaqişənin həllinin ən təsirli yolu kimi diplomatiyaya şans verməlidirlər”, - deyən Ərdoğan qeyd edib ki, Ankara tərəflər arasında atəşkəs barədə qəbul edilən qərarı alqışlayır: “Biz ABŞ prezidenti Donald Trampın dünənki bəyanatlarından sonra baş verənləri diqqətlə izləyirik və tərəflərin atəşkəsə bağlı qərarını alqışlayırıq. Həmçinin hər iki tərəfi atəşkəsə əməl etməyə çağırıraq”.

Avropa İttifaqı (Aİ) İsrail ilə İran arasında əldə olunan atəşkəs razılaşmasını dəstəkləyir, lakin bunun uzunmüddətli təmin olunmasını zəruri hesab edir. Aİ-nin xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Kaya Kallas bildirib ki, danışıqları davam etdirmək və atəşkəs rejimini qorumaq üçün diplomatik kanallardan fəal istifadə etmək çox vacibdir. “Əlbəttə, biz atəşkəs rejimini alqışlayırıq, lakin uzunmüddətli perspektivdə ona əməl olunması da eyni dərəcədə vacibdir. Bunun üçün danışıqlar aparmaq və konkret şərtləri müzakirə edərək diplomatik mexanizmlərdən yararlanmaq lazımdır”, - Avropa diplomatiyasının rəhbəri bildirib.

İki global aktor yeni nizamın təhlükəsizlik doktrinasını hazırlayır?

Qeyd edək ki, Trampın ikinci dəfə ABŞ prezidenti seçilməsinin ardından ölkə liderləri arasında iki dəfə telefon danışıqları olub. Mayın 5-də reallaşan telefon danışıqları zamanı Ukrayna, Suriya, Qəzza münaqişələri və İranla nüvə danışıqları kimi mövzular müzakirə edilib. Ərdoğan Trampı Türkiyəyə dəvət edib. Telefon danışıqları zamanı Türkiyə ilə ABŞ arasında ikitərəfli əlaqələr, regional və global məsələlər müzakirə edilib. Türkiyənin ABŞ ilə bir çox sahədə, xüsusilə müdafiə sənayesində əməkdaşlığı inkişaf etdirmək üçün addımlar atmağa davam edəcəyi bildirilib.

İyunun 23-də baş tutan telefon danışıqları zamanı isə əsas müzakirə predmeti İsrail-İran münaqişəsi olub - liderlər Qəzza, Rusiya-Ukrayna müharibəsi kimi məsələlərdə də əməkdaşlığı müzakirə ediblər. Ərdoğan, Trampın vasitəçiliyi ilə əldə edilən İsrail-İran atəşkəsini müsbət qiymətləndirib və bu atəşkəsin daimi olmasına ümid etdiyini bildirib.

Üz-üzə baş tutan görüşə qədər telefon danışıqlarına və onların məzmunlarına diqqət yetirsək, ABŞ liderinin bölgə ilə bağlı məsələlərdə Türkiyənin mövqeyinə verdiyi dəyəri görmək mümkündür. Nəzərə alsaq ki, Ukrayna müharibəsinin sülh yolu ilə tənzimlənməsi istiqamətində keçirilən əsas görüşlər də İstanbulda reallaşmış, demək ki, Ərdoğan - Tramp görüşü bölgənin gələcək təhlükəsizlik arxitekturasının qurulması prosesində böyük əhəmiyyət daşıyır. Qlobal oyunçular olaraq həm Türkiyə, həm də ABŞ bölgədə yeni iqtisadi düzünün yaranması üçün stabilliyə nail olmasının vacibliyini ön plana çəkirlər. Bunun üçün isə eskalasiyaların dayandırılması, masaya oturulması ön şərtidir - diqqət yetirilsə, görüşdə ön ümdə məsələ kimi “NATO-nun cəkindirici potensialının gücləndirilməsi üçün tədbirlərin görülməsinin vacibliyi” vurğulanır. Demək ki, həm Türkiyə, həm də ABŞ-ın məqsədi sülhün bərpa olunmasıdır.

Dünya mətbuatının diqqətində...

Görüşlə bağlı dünya KİV-lərində də müxtəlif təhlillər aparılır. Yunanistanın “Sigma Live” telekanalı 45 dəqiqəlik görüş haqqında geniş reportaj yayımlayıb. Kanadanın mühüm xəbər platformasından olan “Financial Post” isə görüşü Türkiyə-ABŞ əlaqələrində yeni səhifə adlandıraraq bildirilir ki, görüşdə əsas məqsəd iki ölkə arasında gərgin olan münasibətlərdə yeni səhifə açmaqdır. Nəşr yazır ki, NATO-nun ikinci böyük ordusuna sahib olan Türkiyənin prezidenti Ərdoğan ilə Trampın itifaqı cəkindiriciliyi artırmaq üçün vacib addımdır. “Financial Post”un dəyərləndirməsinə görə, Ankara ABŞ istehsalı olan yeni nəsil qırıcı təyyarələrdə istifadə edilən və GE Aerospace istehsalı olan F110 və F404 mühərriklərinin də alınması montaj edilməsi ilə bağlı danışıqları davam etdirir. Bu mühərriklərin KANAN döyüş və Hürjet təlim təyyarələrində istifadəsi nəzərdə tutulur. Xəbərin “Bloomberg”ə istinad olunduğu hissəsində isə Türkiyənin 40 ədəd F-35 və 40 ədəd F-16 almaq arzusunda olduğu yazılıb.

Ərəb mətbuatının aparıcı platformalarından sayılan “Gulf News” isə yazır ki, Ərdoğan İran və İsrail arasında əldə olunan atəşkəsə bağlı Trampa məmnunluğunu ifadə edib və daimi atəşkəs arzulayıb. Türkiyə prezidenti Rusiya-Ukrayna müharibəsini bitirmək üçün də yaxın dialoqa çağırış edib. “Arab News” isə bildirib ki, Ərdoğan, Qəzzadakı müharibəyə və Rusiya-Ukrayna münaqişəsinə son qoymaq üçün Ankara ilə Vaşinqton arasında sıx əməkdaşlığın vacibliyini önə çəkib. “Ərdoğan həmçinin ABŞ-ın müdafiə sənayesində daha sıx əməkdaşlığa çağıraraq və bunun iki ölkə arasındakı ticarət həcmiini əhəmiyyətli dərəcədə artırma biləcəyini söyləyib. O, müdafiə sənayesi sahəsində əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinin hədəflənən 100 milyard dollarlıq ticarət həcminə nail olunmasını asanlaşdıracağını vurğulayıb”, - deyər xəbərdə bildirilir.

P.İSMAYILOV

11-12 gün davam etmiş müharibə isə arxasında böyük itkiləri buraxdı. İranın səhiyyə naziri Məhəmməd Rza Zəfərkəndi bildirib ki, müharibə zamanı 606 iranlı həyatını itirib. Yaralanan-

Öldürülən generallar...

ların sayı isə 5332 nəfər təşkil edib. Atəşkəsdən 24 saat öncə edilən hücumda 107 nəfər ölüb, 1342 nəfər yaralanıb.

Qarşıdurma zamanı İranın yüksək rütbəli zabitlərindən ən azı 6-sı öldürülüb, hətta bəzi mənbələrdə 20-dən çox yüksək səviyyəli komandanın həlak olduğu xəbərləri bildirilir. Ölümlə təsdiqlənən yüksək zabitlər arasında ən tanınmışları İran Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi, general Məhəmməd Baqeri, İnqilab Keşikçiləri Korpusunun komandanı, general Hüseyn Salami, SEPAH-ın Aerokosmik Qüvvələrinin komandanı Əmirəli Hacızadə, İslam İnqilabı Keşikçiləri Korpusunun Aerokosmik Qüvvələrinin Hava Hücümündən Müdafiə komandanı, general Davud Şuyxıyan, İran Silahlı Qüvvələr Baş Qərargahının əməliyyat üzrə komandanı müavini, briqada generalı Mehdi Rəbbaninin adları yer alır. Bundan başqa, SEPAH keşfiyyat komandiri Məhəmməd Kazemi, onun müavini Hassan Moħaqeq, cəmisi bir neçə gün qərargah rəisi işləmiş Əli Şadmani də hücumlar zamanı həyatını itirib.

İsrail hökuməti isə hələlik yüksək rütbəli zabit itkisini rəsmən təsdiq etməyib. Beynəlxalq xəbər agentliklərinə və xəbər mənbələrinə görə İsrail müharibə zamanı 24-28 nəfər itki verib, ancaq bu rəqəmin hamısı mülki şəxslərdir - onların arasında yüksək rütbəli hərbiçilər yoxdur.

Maddi itkilər böyükdür...

Maddi itkilərə və dağıntılara gəldikdə isə, bunun miqyası daha böyükdür - xatırladaq ki, ayrı-ayrı xarici mənbələr hər iki dövlətin müharibə ilə bağlı hər gün yüz milyonlarla dollar pul xərclədiyini yazır. Təhlilçilər bildirir ki, müharibə davam edərsə, aylıq xərclər təxminən 12 milyard dollar ola bilər.

İnfrastruktur zərərinə gəldikdə isə İranın raket hücumları nəticəsində İsrailin bəzi şəhərlərində binalar, kütləvi infrastruktur və elmi-tədqiqat obyektləri hədəfə alınıb. Tək “Weizmann” Araşdırma İnstitutu 300-500 milyon dollar civarında ziyanə məruz qalıb. Bundan başqa Soroka Tibb Mərkəzinə, Təl - Əviv Stok Birjasına da raket hücumları həyata keçirilib.

İranda isə dağıntılar daha böyük miqyaslıdır. Müharibənin ilk günlərində Kirmənşah Raket Bazası dağıdılıb. Eləcə də Arak IR-40 ağır su reaktoru İsrail tərəfindən bombalanıb. Bundan başqa Natanş Uran Emalı Kompleksi, Fordo Zənginləşdirmə Kompleksi, Parçin, Xojir və Parand hərbi kompleksləri, Müdafiə Nazirliyi, SEPAH və Qüds Qüvvələri Baş Qərargahları, Təbriz Hərbi Hava Bazası hədəfə alınıb.

P.İSMAYILOV

NATO yekun qərara gəlir...

NATO Rusiyaya qarşı geostrateji və geosiyasi mübarizəni daha da intensivləşdirəcək. Qeyd edək ki, NATO-ya üzv ölkələrin dövlət və hökumət başçıların Haaqa sammitinin birinci günündə liderlər əsasən Rusiyaya qarşı təzyiqlərin gücləndirilmə-

si məsələsini müzakirə ediblər. “Tagesschau” xəbər agentliyinin məlumatına görə, Almaniya Kansleri Fridrix Merts, Fransa Prezidenti Emmanuel Makron və Böyük Britaniyanın Baş naziri Kir Starmer sammitdə Rusiyaya qarşı əlavə sanksiyaların tətbi-

qinin vacibliyini qeyd ediblər. Lakin ABŞ Prezidenti Donald Trampın hələlik Rusiyaya qarşı yeni sanksiyaların tətbiqinə razı olmadığı bildirilib. Eyni zamanda NATO sammitinin ilk görüşündə təhlükəsizlik və müdafiə sahəsində genişmiqyaslı planları ilə

bağlı məsələlər də əsas müzakirə predmeti olub. Belə ki, Tramp “soyuq müharibə”dən sonra ən böyük silahlanma proqramını müttəfiqlərlə birlikdə qəbul etmək niyyətindədir. Ağ Ev rəhbərinin tələbi əsasında bu məsələ ətrafında xüsusi plan tə-

tib olunub. Plana əsasən, 2035-ci ilə qədər müdafiə xərclərinin ümumi daxili məhsulun (ÜDM) 5 faizinə çatdırılması nəzərdə tutulur. Bunun ən azı 3,5 faizi bilavasitə hərbi xərclərə, 1,5 faizinin isə hərbi məqsədlə istifadə oluna bilən infrastruktur layihələrinə ayrılması planlaşdırılır. “Reuters” isə qeyd edib ki, NATO-ya üzv olan bütün ölkələr müdafiə xərclərinin artırılmasına dair yekun bəyannaməni imzalamaya razılaşıblar.

İki prioritet məsələ

Mövzu ilə bağlı Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin siyasi eksperti Sultan Zahidov “Yeni Azərbaycan” qəzetinə şərhində qeyd edib ki, NATO-nun sammitində iki əsas məsələyə diqqət yetirilib.

“Sammitin gündəmində iki önəmli müzakirə predmeti var; birinci məsələ Rusiya-Ukrayna müharibəsinin taleyi, ikinci isə Avropanın silahlanmasıdır. Birinci məsələdə hər hansı ciddi ortaq mövqeyə gəlmək qeyri-mümkündür. Çünki ABŞ Prezidenti Donald Tramp bu məsələyə skeptik yanaşır və həm Rusiya, həm də Ukrayna ilə balanslı münasibətlərin tərəfdarı olduğuna görə, neytral mövqe sərgiləyir. Neytral mövqe fonunda Rusiya-Ukrayna müharibəsini sona çatdırmaq üçün addımlar atmaqda davam edir. ABŞ Ukraynaya əvvəlki kimi dəstək

göstərməkdə maraqlı deyil. Halbuki Avropa ölkələri Trampı bu mövqeyindən çəkəndirməyə çalışırlar. Avropalı liderlər - Merts, Makron və Starmer Ağ Evdə Tramp ilə görüşlərində Ukrayna məsələsinə toxunmaqla ABŞ-ı yenedən bu prosedura cəlb etməyə çalışmışdılar. Amma öz məqsədlərinə nail ola bilmədilər. Avropa çox yaxşı başa düşür ki, ABŞ-ın dəstəyi olmadan onlar Ukraynanın təhlükəsizliyini təmin etmək iqtidarında deyillər. İkinci məsələ - Av-

ropanın hərbiləşməsinə gəlinə, “soyuq müharibə”dən sonra gündəmə gəlmişdi. Keçən əsrin 90-cı illərində Qərbi Avropanın hərbi-siyasi cəhətdən strukturlaşdırılması, xüsusilə Avropanın ABŞ-dan hərbi asılılığını azaltmaq və müdafiə qabiliyyətini artırmaq ilə bağlı məsələlər gündəmdə idi. Müzakirələr aparılsa da, bu istiqamətdə lazımi və zəruri addımlar atılmadı. Daha çox iqtisadi-ticarə imkanların artırılmasına üstünlük verildi. Nəticə etibarilə Avropa müdafiə-

təhlükəsizlik sahəsində Rusiya və Çindən xeyli geri düşdü. Bu isə ABŞ üçün ciddi problemlər yaradırdı. Əslinə baxanda Tramp öz mövqeyində haqlıdır. Ona görə ki, İkinci Dünya müharibəsindən sonra son səksən il ərzində ABŞ Avropanın müdafiə və təhlükəsizliyini lazımi səviyyədə təmin edib - demək olar ki, öz missiyasını yerinə yetirib. Avropalılar özlərinə sual verməlidirlər ki, nə vaxta qədər ABŞ onları qorumaq üçün maddi imkanlarını səfərbər edə-

cək. Nə zamansa Avropa da hərəkət etməlidir. Hazırda ABŞ-ın geostrateji hədəfləri Avropaya deyil, Yaxın Şərqə və Uzaq Asiyaya, xüsusilə Çinə yönəlib. Buna görə də Tramp hesab edir ki, Avropa ölkələri mütləq öz müdafiə xərclərini ÜDM-in 5 faizinə qədər artırmalıdırlar,” - deyər S.Zahidov vurğulayıb. Ekspert əlavə edib ki, artıq Avropada bu istiqamətdə islahatlar aparılır: “Almaniyanın müdafiə xərcləri 2 faizi ötüb. Bu ilin sonuna kimi Berlinin müdafiə xərclərinin 2,5 faiz civarında olacağı gözlənilir. Digər üzv ölkələr də eyni addımları atacaq”.

fiə xərclərinin ÜDM-in 5 faizinə qədər artırılmasına qarşı çıxırdılar.

Onlar öz etirazlarını onunla əsaslandırırırlar ki, bunun üçün dövlət

büdcəsindən kəsintilər olmalı və sosial-iqtisadi sahələrə xərclər

S.Zahidov bildirib ki, NATO-nun Baş katibi Mark Rutte müdafiə xərclərinin tələb olunan səviyyəyə qədər artırılmasına etiraz edən üzv ölkələrin rəhbərlərini bu məsələyə razı olmağa vadar edib: “İspaniya və bəzi üzv ölkələr əvvəlcə müda-

azadılmalıdır. Amma NATO-nun Baş katibi sammitdən əvvəl İspaniyaya və bəzi üzv ölkələrə bildiriş göndərək onları öz mövqeyindən döndərə bilib. Böyük eh-

Tramp istəyinə nail olur

timalla, NATO-nun bu sammitində bu məsələ üzərində yekun razılıq əldə olunacaq”.

Yunis ABDULLAYEV

Paşinyan-kilsə qarşıdurması güclənir

Hakimiyyət seçkilərə qədər kilsəni zərərsizləşdirməyə çalışır

Ermənistan Paşinyan hökuməti ilə kilsə arasında gərginlik davam edir. Tərəflər arasında zid-

diyyətlər Azərbaycanın İkinci Qarabağ müharibəsində erməni ordusunu məğlub etməsi və Qarabağ

üzərində suverenliyini tam bərpa etməsindən sonra başlayıb. Ötən ilin may ayında Qazaxın dörd kön-

dinin qaytarılmasından sonra isə keşiş Baqratın rəhbərliyi altında Paşinyanın istefası tələbi ilə etiraz

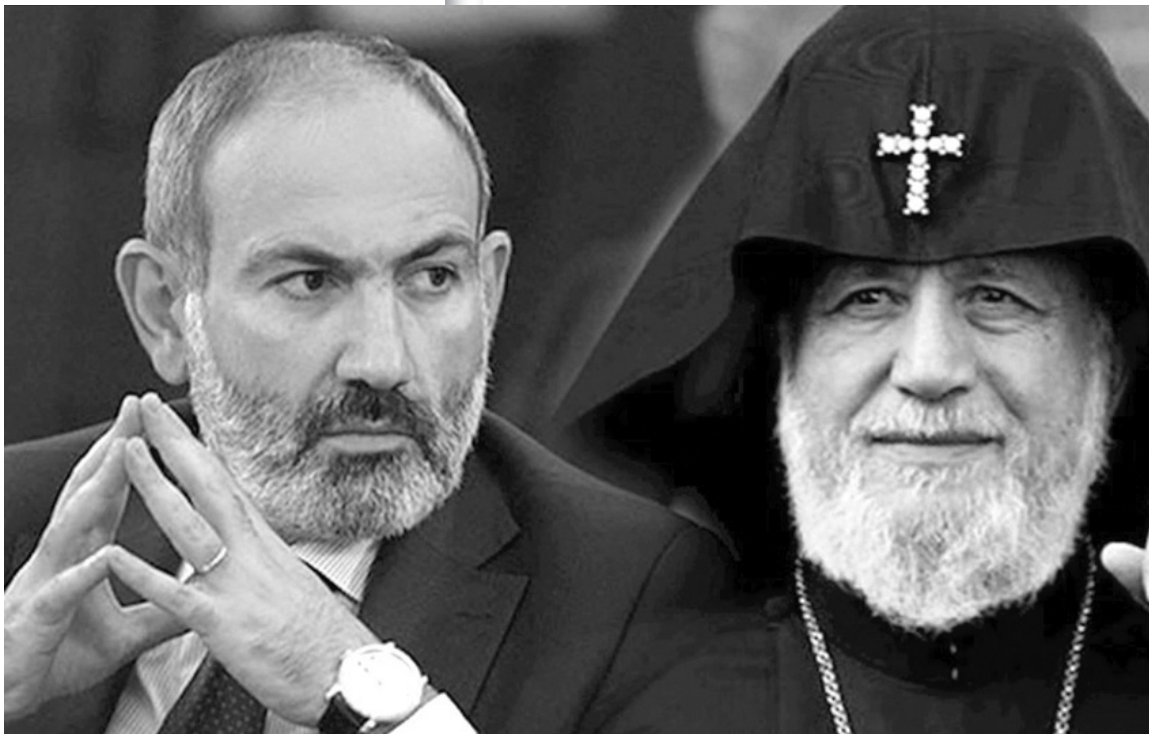
aksiyalarına start verildi. Lakin bir müddət sonra həmin aksiyalar fiaskoya uğradı.

Paşinyan II Qaregini devirə biləcəkmi?

Bununla belə, Paşinyan-kilsə qarşıdurması son zamanlar yeni mərhələyə keçib. Bu dəfə N.Paşinyan kilsəyə, xüsusilə kilsənin rəhbəri II Qareginə (Kriç Nersisyan) qarşı hücumla keçib. Məsələ ondadır ki, erməni kilsəsi ölkənin siyasi idarəçiliyinə müdaxilə etməyə çalışır, Paşinyan isə bunu qəbul etmək niyyətində deyil. Elə son çıxışın da mahiyyəti və motivi bundan ibarətdir. O bildirirdi ki, bütün ermənilərin katolikosunun seçilməsində son qərarı Ermənistan hökuməti verməlidir. O vurğulayırdı ki, Ermənistan Apostol Kilsəsinin rəhbərinin seçilməsi qaydası dəyişməlidir - dövlətin seçkilərdə həlledici səsə sahib olması və namizədlərin etik baxımdan yoxlanılması vacib şərt kimi önə çıxarılmalıdır.

N.Paşinyan Ermənistan bəzi kilsələrin acınacaqlı vəziyyətdə olduğunu da deməyə əlavə etmişdi ki, kilsələrin eksorisiyyəti ti-kinti tullantıları anbarı kimi istifadə edilir. Bütün bunların ardınca, baş nazir II Qareginə vəzifəyə təyin olunarkən könüllü olaraq qəbul etdiyi subaylıq andını pozmaqda ittiham edib. Paşinyan II Qareginin övladının olduğunu iddia edib və bunu sübut etməyə hazır olduğunu vurğulayıb. Daha sonra o, tələb edib ki, katolikos II Qareginin Ecmiadzinin ana taxtını tərk etməlidir. “Erməni Apostol Kilsəsi seçkilərə qədər əxlaqi təsdiqlənəcək yeni katolikosu seçməlidir”, - deyən Paşinyan Erməni Apostol Kilsəsinin bütün dindarlarını “Ecmiadzin Ana Taxtına bütün ermənilərin yeni katolikosunun seçil-

məsi işi ətrafında birləşməyə” də çağırıb. İyunun 10-da isə N.Paşinyan Erməni Apostol Kilsəsinin ardicılarına müraciət edərək boyan edib ki, Ecmiadzin kilsəsinin hazırkı rəhbərlikdən azad edilməsi üçün fəal addımlar atmalı və yeni katolikosluq seçkiləri təşkil olunmalıdır. Baş nazir bununla bağlı təşkilatı məsələlərini tənzimləmək üçün Koordinasiya Qrupu yaratmağın vacibliyini də qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, Koordinasiya Qrupunun üzvləri kişilər, qadınlar, sadə insanlar və ya din xadimləri ola bilər. Koordinasiya Qrupuna daxil olan din xadimlərinin subaylıq andını pozmamaları məcburidir.

Keşiş Baqrat nə ilə ittiham olunur?

Hakimiyyət-kilsə qarşıdurmasının daha da gərginləşməsi fonunda Ermənistan İstintaq Komitəsi müxalif “Müqəddəs mübarizə” adlı hərəkatın lideri, arxiyepiskop Baqrat Qalstanyanın evində axtarışlar aparıb. “Müqəddəs mübarizə” adlı hərəkatın iştirakçıları və liderləri Ermənistan hakimiyyəti ilə keçirməyə yönəlmiş terror aktları və fəaliyyətlər həyata keçirməyi planlaşdırırdılar”, -

deyər istintaq komitəsi Qalstanyanın, eləcə də onun tərəfdarlarının evlərində aparılan axtarışların səbəbini belə izah edib. Axtarışlardan sonra Ermənistan terror yolu ilə hakimiyyət çevrilişinə cəhdə suçlanan keşiş Baqrat Qalstanyan saxlanılıb. Axtarışlardan sonra hüquq-mühafizə orqanları keşişi maşına mindirərək aparıblar. Keşiş Baqratın rəhbərliyi ilə “Müqəddəs mübarizə” təşkilatının hakimiyyət çevrilişi planında “Daşnaksütyun” partiyası da iştirak etdiyi üçün bu partiyanın da bir sıra üzvlərinin axtarışı həyata keçirilir.

Yaranmış vəziyyətə baş nazir Paşinyan da reaksiya verərək bildirib ki, Ermənistanın hüquq-mühafizə orqanları ölkədə hakimiyyətin ələ keçirilməsi cəhdinin

qarşısını alıblar. “Hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları “kriminal oligarx ruhaniləri” Ermənistan Respublikasında sabitliyi pozmaq və hakimiyyəti ələ keçirməyə hesablanmış irimiqyaslı və bədnam planının qarşısını alıblar”, - deyər o, “Telegram” kanalında yazıb və istintaq komitəsinin bəyannamını dərc edib.

Ermənistan güc strukturları tərəfindən daha bir neçə müxalifət üzvü, o cümlədən iki din xadimi saxlanılıb. Din xadimlərindən biri “Müqəddəs mübarizə” hərəkatının lideri Baqrat Qalstanyanın evinin yaxınlığında həbs edilib.

“Arxiyepiskop Baqratdan başqa, din xadimləri Qarayr və Movses də saxlanılıb. Onların statusu artıq məhbus kimi qiymətləndirilir”, - deyər vəkil Sergey Arutyunyan Qalstanyanın evinin yaxınlığında jurnalistlərə bildirib. Keşiş Hrayrın saxlanması görüntüləri yerli telekanallar tərəfindən yayımlanıb.

Ermənistan parlamentinin müxalif “Ermənistan” (“Hayastan”) fraksiyasından olan deputat Qeqam Manukyan da feysbuk sahifəsində Ermənistan müxalifət partiyası ali orqanının üzvü İqor Sarkisyanın saxlanması barədə məlumat yayıb.

da dövlət çevrilişi ehtimalı, siyasi böhranın

daha da dərinləşməsi və kilsənin siyasətdə rolunun artması kimi sualları gündəmə gətirir. Onun sözlərinə görə, Qalstanyanın getdikcə daha geniş dəstək qazanma-

Politoloq: Belə tədbirlər müxalifəti daha da radikallaşdırar bilər

Mövzu ilə bağlı qəzetimizə açıqlama verən politoloq Züriyə Qarayeva bildirib ki, baş verən son hadisələr fonunda Ermənistan-

sı, xüsusən də Ecmiadzin kilsə çevrəsinin fəallaşması hakimiyyət üçün ciddi təhlükə signalı sayıla bilər.

ki günlərdə situasiyanın daha da kəskinləşəcəyi istisna edilmir”.

Nardar BAYRAMLI

Qeyd edək ki, Ermənistan cəmiyyətində bu qarşıdurma tək cəmiyyəti deyil, həm də mədəniyyətə təhlükə törətdir. Erməni ekspertlər Paşinyan və kilsə arasında gərginliyi

gələcək il keçiriləcək parlament seçkiləri ilə əlaqələndirirlər. Belə ki, kilsə Paşinyana müxalif olan revanşist qüvvələrlə işbirliyindədir. Paşinyan isə seçki öncəsi bu dü-

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544 F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Azərmetbuatıyımı” ASC - 0124411991, “Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744
0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Daha qətiyyətli mövqe olmalıdır!

Ermənistan beynəlxalq konvensiyaları pozub...

Beynəlxalq konvensiyalara zidd olan addımlar

Mövzu barədə fikirlərini “Yeni Azərbaycan”la bölüşən Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin üzvü Elman Məmmədov bildirib ki, müharibə müddətində Ermənistanın həyata keçirdiyi bir çox qanunsuz hərəkətlər, beynəlxalq hüquq və insanlıq əleyhinə cinayətləri qarşısında mübarizliyimizi bütün dünyaya sübut etdik: “Tarixən Azərbaycan

ərazilərini işğal edən Ermənistan çoxlu müharibə cinayətləri - soyqırımlarını törədib, mülki əhalini xüsusi amansızlıqla qətlə yetirib, şəhər və kəndləri, tarix və mədəniyyət abidələrini, özlərinə məxsus olmayan kilsələri məhv edib. 44 günlük müharibə günlərində açıq döyüş meydanında məğlub olan işğalçı ölkə mülki əhali yaşayan Cəbrayıl rayonunun Cəbrayıl Mərcanlı kəndini,

İkinci Qarabağ müharibəsi Azərbaycan xalqının və dövlətinin gücünü, iradəsini bütün dünyaya sübut etdi. Cəbhədəki hərbi əməliyyatların uğurla aparılması, eyni zamanda diplomatik səylərlə beynəlxalq aləmdə Azərbaycanın haqlı mövqeyinin müdafiə edilməsi müharibədə qalib gəlməyimizlə nəticələndi. Azərbaycan Silahlı

Qüvvələri yalnız Ermənistanın işğal etdiyi əraziləri azad etmək deyil, həm də ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün böyük bir iradə nümayiş etdirdi.

44 günlük müharibə təkcə ərazi bütövlüyümüzü bərpa etmək məqsədini daşıyırdı. Eyni zamanda, erməni işğalçı qüvvələrinin törətdikləri sülh və insanlıq əleyhinə ci-

nayətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması baxımından mühüm bir mərhələ idi.

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük “Vətən Müharibəsi”ndə qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Tam şəkildə araşdırılma vacibdir!

Deputat qeyd edib ki, Azərbaycan, 44 günlük müharibə zamanı, yalnız hərbi deyil, həm də diplomatik cəbhədə Ermənistanın törətdiyi insanlıq əleyhinə cinayətləri beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırmaq üçün səy göstərib: “Haqlı mövqeyimizi təbliğ etmək, həmçinin Ermənistanın müharibə cinayətlərini dünya gündəminə gətirmək məqsədilə müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarla əlaqələr qurulub.

Ermənistanın bu cinayətləri, bir çox beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən ciddi şəkildə pislənib, lakin hələ də bəzi ölkələr bu məsələyə qeyri-kafi yanaşıblar. Bu da Azərbaycanın beynəlxalq müstəvidə daha çox mübarizə aparmasına səbəb olub. Hələ də bu cinayətlərin tam şəkildə araşdırılması və Ermənistanın cavabdeh tutulması üçün beynəlxalq səviyyədə daha çox tədbir görülməsi vacibdir. Beynəlxalq təşkilatlar və böyük dövlətlər Ermənistanın bu cinayətkar hərəkətlərinə qəti qiymət verməlidirlər”.

Yeganə

Qadağan olunmuş silahlardan istifadə

E.Məmmədovun sözlərinə görə, ədalətli, ərazilərini işğaldan azad etmək uğrunda Vətən müharibəsi aparən Azərbaycan isə hərbi əməliyyatların başlanğıcından elan etdi ki, əsas hədəfi işğalçı qüvvə-

lər və hərbi obyektlərdir, mülki əhali deyildir: “Bu, Azərbaycan və Ermənistanın müharibə siyasətinin bir-birindən köklü şəkildə fərqləndiyini göstərdi. Ermənistanın döyüş zamanı qadağan

olunmuş silahları, o cümlədən ballistik raketləri və fosfor bombalarını istifadə etməsi, beynəlxalq hüququn kobud şəkildə pozulmasıdır. Bu silahların istifadəsi yalnız fiziki zərər verməklə qalmayıb, həm də müharibə sonrası ətraf mühitə və insanlارın sağlamlığına uzunmüddətli zərər vurub”.

Qəddarlıq və amansızlıq nümunəsi!

İnsanları cəzalandırmaq və qorxutmaq üçün qədim zamanlardan müxtəlif işgəncələr verilib. Tarix boyunca daha çox dino

qarşı çıxanlara, homoseksuallara, cadugərliklə məşğul olanlara, vətənə xəyanət edənlərə müxtəlif işgəncələr həyata keçirilib.

Amma işgəncə yalnız cəzalandırma vasitəsi deyildi. Bəzən insanların nələrisə etiraf etməsi üçün də bu üsula əl atırdılar.

Talion prinsipi...

İşgəncə ilə bağlı ən qədim məlumata bir misirli şairin yazısında rast gəlinir. Şair II Ramzesin 1300-cü ildə kölələrə, istilacılarla təbiiq etdiyi işgəncələrdən bəhs edib. Tarixdən də bəllidir ki, işgəncələr bir çox dövlətlər tərəfindən həyata keçirilib. Xüsusilə Misir, Assuriya, Yuna-

nistan, Roma və digər qədim dövlətlərdə müxtəlif işgəncə növləri tətbiq edilib. Məsələn, romalıların ədalət sistemində Talion prinsipini - “həyata görə həyat, göz-göz, diş-diş” rəhbər tutulması bir çox ölkənin ədalət sistemində önəmli faktora çevrilib. Roma imperatorluğunda bir qulun ifadəsi yalnız işgəncə altında almarsa, qəbul edilirdi. Çünki qulun öz iradəsi, öz istəyi ilə həqiqəti söyləyəcəyi mümkün sa-

ylırmırdı. O zamanlar işgəncə ədalət sistemində mühüm yer tuturdu. İşgəncənin tətbiqi cinayət prosesinin istintaq forması ilə bağlı idi. Etiraf və cinayət törədən şəxslərin adlarının açıqlanması məqsədilə işgəncədən istifadə olunurdu. İnkvizisiya məhkəmələrində işgəncədən istifadə 1252-ci ildən başlayıb və yalnız 1816-cı ildə Roma Katolik kilsəsi tərəfindən qadağan olunub.

İşgəncə ən gec bu ölkədə ləğv edilib...

Bundan başqa, işgəncələr Dani-markada 1770-ci il, Rusiyada II Yekaterinanın gizli fərmanı ilə 8 noyabr 1774-cü il, Avstriyada 1776-cı il, Fransada 1780-ci, Niderlandda 1789-cu, Portuqaliyada 1826-cı, Yunanıstanda 1827-ci ildə ləğv olunub. Avropa ölkələrindən iş-

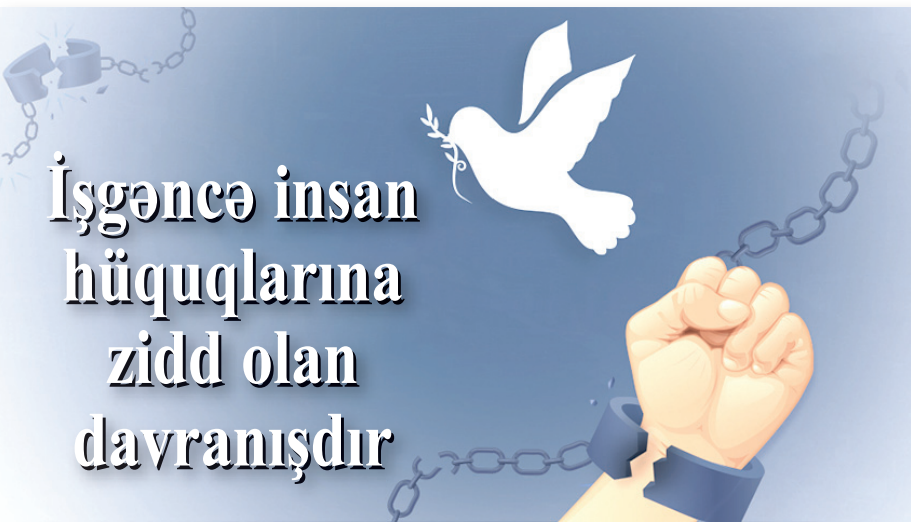
gəncə ən gec İsveçrədə ləğv edilib. XX əsrdə işgəncələr Almaniya, Çin, Latin Amerikası, Afrika və Asiya diktaturalarında, totalitar, diktator və repressiya rejimləri olan digər ölkələrdə yenidən geniş tətbiq olunmağa başlayıb.

Xalqımız da amansız işgəncələrin qurbanı olub

XXI əsrdə yaşamağımız baxmayaraq, hələ də müasir dünyamızda işgəncələr var. Azərbaycan xalqı da illər boyu işgəncələrə

məruz qalıb. Belə ki, tarix boyu xalqımızın erməni millətçiləri tərəfindən hüquq və azadlıqları kütləvi şəkildə və kobud forma-

Heç kim işgəncəyə, qəddar münasibətə

İşgəncə insan hüquqlarına zidd olan davranışdır

İşgəncənin bütün növlərinin qadağan edildiyi ilk ölkə

Avropada işgəncələrin tətbiqinin məhdudlaşdırılması yalnız XVII əsrin sonlarında müşahidə edilir ki, bu da

humanist maarifləndirmə ideyalarının yayılması ilə bağlıdır. Məhkəmə icraatı zamanı işgəncənin bütün növlərinin ləğv edildiyi birinci ölkə Prussiya olub. Orada işgəncələr faktiki olaraq 1754-cü ildən qadağan edilib.

məruz qalmamalıdır. Bu müddəə İnsan Hüquqları haqqında Ümumi Bəyannamənin 5-ci, Mülki və siyasi hüquqlar haqqında Beynəlxalq Paktın 7-ci, “İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqlarının müdafiəsi haqqında” Avropa Konvensiyasının 3-cü maddəsində öz əksini tapıb.

Yeri gəlmişkən, bu gün Beynəlxalq İş-

gəncə Qurbanlarına Dəstək Günüdür. Bu əlamətdar gün insanlara işgəncənin cinayət olduğunu xatırladır və hər kəsə bu mövzu ətrafında birləşmək, insan işgəncələrinə qarşı fikirlərini səsləndirmək imkanı yaradır.

Yeganə BAYRAMOVA

AFFA İcraiyyə Komitəsinin iclası keçirilib

Dünya SOCAR-ın inzibati binasında AFFA İcraiyyə Komitəsinin növbəti iclası keçirilib. “Report” xəbər verir ki, AFFA prezidenti Rövnəm Nəcəf iclasın gündəliyi barədə məlumat verib. Daha sonra gündəlikdə duran məsələlər müzakirə olub.

Əvvəlcə UEFA-nın “HatTrick investment” proqramı barədə AFFA-nın baş katibi Cahan-gir Fərəcullayev məlumat verib. Qeyd edilib ki, “HatTrick investment” layihəsi çərçivəsində UEFA-ya müraciət olunaraq aşağıdakı infrastruktur məsələlərinin icrası planlaşdırılır:

- AFFA-nın İnkişaf Strategiyasının icrası ilə əlaqədar Futbol İnkişaf Mərkəzinin pilot layihəsinin həyata keçirilməsi üçün Bayıl stadionunda və stadionun ərazisində yerləşən inzibati binada təmir işlərinin aparılması.

- Ağsu şəhər stadionunda infrastrukturun Premyer Liqa tələblərinə çatdırılması.

AFFA İnkişaf Strategiyası çərçivəsində UEFA-ya müraciət etmək üçün aşağıdakı istiqamətlər üzrə sənədləşmə və layihələndirmə işlərinə başlanılıb:

- Birinci Regional İnkişaf Mərkəzinin inşası.

- Aşağı yaş qrupları üzrə liqaların keçirilməsi üçün 2 meydanın otörtüyünün yenilənməsi.

Ardından Əvəzədicilər Liqası ilə bağlı müzakirələr aparılıb. AFFA-nın baş katibi C.Fərəcullayev Əvəzədicilər Liqasında ötən mövsümün gedişi, komandaların vəziyyəti, statistik göstəriciləri barədə məlumat verib. Məsələ ilə bağlı Klublar Komitəsinin rəyi dinlənilib. Əvəzədicilər Liqası ötən mövsüm olduğu kimi davam etdiriləcək.

Daha sonra futbol üzrə A milli komandanın baş məşqçisi

ilə bağlı məsələyə baxılıb. Azərbaycan Futbol Federasiyasının təqdimatına əsasən, Yevgeni Kuksevici yığmanın baş məşqçisi, Aleksey Kudlayın isə fiziki hazırlıq üzrə məşqçisi vəzifəsinə təyinatı təsdiqlənib. Hər iki müqəssisə müqavilənin müddəti 1 il nəzərdə tutulub.

AFFA-nın baş katibi C.Fərəcullayev qadın futbolundakı vəziyyətlə bağlı İcraiyyə Komitəsi üzvlərinə məlumat verib. O, A milli komandanın Millətlər Liqasındakı çıxışı, həmçinin qadın liqalarında başa çatmış mövsümlə bağlı fikirlərini diqqətə çatdırıb. Qeyd olunub ki, yaxın vaxtlarda AFFA-da qadın futbolu ilə bağlı struktur dəyişiklikləri aparılacaq.

“Qarabağ” klubunun üzvləri Şuşada və Xankəndidə...

“Qarabağ” klubunun futbolçuları, məşqçi heyəti və rəsmiləri işğaldan azad olmuş bölgələrə səfər edirlər. “Report”-un bölgəyə cəzə olunan əməkdaşının məlumatına görə, Ağdam komandasının və Gəncilər və İdman Nazirliyinin birgə təşkilatçılığı ilə baş tutan səfər çərçivəsində ilk görüş Şuşada gerçəkləşib. Onlar Şuşa şəhər stadionunda şəhər sakinləri və Şuşa 1 saylı orta məktəbin şagirdləri ilə görüşüblər. Klubun səfəri əhali tərəfindən böyük sevinclə qarşılanıb. Ağdam təmsilçisinin məşqçi heyəti və futbolçuları ilə şəkil çəkdirmə yeri sakinlər onlara olan sevgilərini nümayiş etdiriblər.

Səfər çərçivəsində növbəti görüş Xankəndidə gerçəkləşib. Burada da böyük marağa səbəb olan “köhlən atlar”ın kollektivi yerli sakinlərin sevgi göstəriləri ilə qarşılaşıblar. Xankəndi sakinləri futbolçu və məşqçi heyəti ilə şəkil çəkdirməyi də unutmayıblar.

Ardınca kollektiv Qarabağ Universitetində yaradıl-

səfərə görə “Qarabağ” klubunun rəhbərliyinə və Gəncilər və İdman Nazirliyinə təşəkkür edirik”.

Tələbələrle görüşdən şad olduğunu dilə gətirən “köhlən atlar”ın baş məşqçisi Qurban Qurbanov qonaqpərvərliyə görə Qarabağ Universitetinin rəhbərliyinə minnətdarlığını çatdırıb.

Daha sonra “Qarabağ”ın futbolçuları, məşqçi heyəti və rəsmiləri konsert proqramında iştirak ediblər. Kollektiv Qarabağ Universitetinin İncəsənət fakültəsində bir sıra tələbələrle birgə tanınmış xanəndə Ehtiram Hüseynovun ifalarını dinləyiblər.

miş şəraitlə yaxından tanış olub. Klub üzvləri burada tələbələrle görüşüblər. Görüş zamanı çıxış edən Qarabağ Universitetinin rektoru Şahin Bayramov “Qarabağ” klubunu Xankəndi şəhərində görməkdən məmnun olduğunu, belə səfərlərin tez-tez baş tutmasını arzuladığını deyib: “Sizi bu gün burada görməkdən olduqca məmnunuq. Tələbələrin də sevincini hiss etməmək mümkün deyil. Bu

Təsisçi:

Yeni Azərbaycan Partiyası

Baş redaktor:

Alqış HƏSƏNOVLU

www.yeniazərbaycan.com

mail@yeniazərbaycan.com

Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzviyər Hacıbəyov - 66

Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisenziya: N-B-317

Tiraj: 5001
Sifariş: 1333

“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilib.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayında nəşr olunur. Məsul nəvbətçi:

Yeganə Bayramova